

BONA PAU

Nº. 592 - Any L - MONTUÏRI - JUNY - 2002

**El Bisbe de
Mallorca reté
visita pastoral
a Montuïri**

**La reforma
circulatoria ha
estat ben
acollida**

**Maig: un mes de
satisfaccions
esportives:**

- En futbol el Montuïri continua a 3ª divisió.
- *Les nines de minibàsquet, campiones.*
- En benjamí escolar de bàsquet, també campiones de la seva categoria.

**8 defuncions,
el mes passat**

**Amb una
festeta
s'acomia el
"Mes de Maria"
al Puig**

← (Foto d'una taula)

BREUS

El llibre d'en Cion

Entre els llibres més venuts durant la setmana central del passat maig a la llibreria "Quant Creixent" de Ciutat, figura en 7è lloc "Escrips d'un pagès" de Melcion Nicolau, segons informació del "Diari de Balears" de 25-5-02.

El 5è aniversari de l'Hospital de Manacor

La Fundació Hospital de Manacor va rememorar el passat 29 d'abril la històrica fita de la inauguració d'aquest centre comarcal, ara ha fet 5 anys, amb la presència dels seus professionals i la destacada de Maria A. Munar, Presidenta del Consell i d'Aina Salom, Consellera de Sanitat. Entre les dades significatives cal ressenyar que mentre s'esperava atendre una població de 108.000 habitants, en l'actualitat n'atén més de 200.000.

El projecte del polígon industrial

Novament torna sortir a llum el projecte d'un polígon industrial prop dels Creues, concretament en els terrenys on estava la discoteca "Ics", dins una superfície de 70.000 m2. Sembla que una quinzena d'empreses, entre elles alguna de Montuïri, s'han interessat per instal·lar-hi el seu negoci.

Ràdio Montuïri

Entre les 8 i les 9 del matí comença la programació diària de "Ràdio Montuïri" - 91.8- (antiga Ràdio "Murta") des que ho ha agafat aquest nou equip encapçalat per Rafel Company i que de cada dia capta més oients, dins un programa innovador, tant pels temes que tracta

El Sr. Bisbe, en la visita pastoral, dia 1 d maig, volgué tenir una reunió amb el Consell Parroquial de Pastoral, a la rectoria

com per la música que ofereix.

Horari turístic

L'actual Llei de Comerç disposa que des del 15 de març fins al 31 octubre es permet tenir obert els diumenges durant 12 hores a certes zones de l'illa, entre les quals s'inclou el "nucli principal de població de Montuïri considerat com urbà i la zona afectada a ambdós costats de la carretera C-715, per la seva proximitat, en el tram que va de l'encreuament principal de la població (Es Revolt) fins al Coll de sa Grava".

Circuit cicloturístic

El Govern Balear preveu finançar amb doblers de l'Ecotaxa un circuit cicloturístic de 100 kms. consistent en connectar els trams preexistents a Lluçmajor i Campos amb Algaida, Montuïri i Porreres. Així no es veuran tantes bicicletes per les nostres carreteres amb el consegüent perill.

Nou blauet

Dia 21 de maig, 11 nins s'incorporaren a l'Escolania de Blauets de Lluç. La cerimònia de vestició fou presidida pel Bisbe. Un d'aquests 11 nins és montuïrer: en Joan Pere Mayol Garí (des Pont).

Aquesta revista ha rebut el suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

ES GRAONS

Aprovació

Quan tot feia pensar que la nova ordenació del trànsit del carrers seria motiu de moltes queixes, protestes i reclamacions, aquestes han estat tan escasses que l'actual disposició haurà esdevingut encertada. I encara que qualcú s'hagi sentit perjudicat perquè li suposa un trajecte més llarg, ha estat comprensiu, ha callat, donant-ho així per aprovat.

Denúncia

A la majoria d'enllaços de la Plaça, del carrer Major i del des Pujol amb els carrers confrontants on el desnivell és molt notable, la rampa d'accés que els uneix s'ha allisat tant que quasi sempre, però sobretot quan està banyada, suposa un perill per als qui hi transiten a peu, deficiència que de bell nou es torna a denunciar perquè se solucioni a fi d'evitar altres llas-timosos percaços.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Antoni Mateu Socías, Melcior Nicolau Jaume, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata, Felip Munar i Munar, Gabriel Camps Ferrer, Miquel Mascaró Crespi i Joan Barceló Cerdà.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, són atribuïbles als seus autors.

Correu electrònic: oabonapau@terra.es

Retornant a la normalització

A mesura que van passant els dies anam emprant més i més la nostra llengua normalitzada així com pertoca, la qual és acceptada pràcticament per tots els catalanoparlants —tant de Catalunya com del País Valencià o de Balears— que no són analfabets en la nostra llengua. I fins i tot en trobam alguns que la usen i són de parla castellana o estrangers que l'han apres, sia quin sia el mestre que han tengut.

Dins aquesta normalització cal recordar que era pel gener de 1981 quan començarem a escriure tota la **Bona Pau** en la nostra llengua i de llavors ençà no hem canviat gens aquells principis que ens decidiren a fer-ho així i que de tant en tant els hem anat exposant; si bé adesiara trobam aquí i allà —de cada dia manco— persones que de vegades re-treuen que no escrivim en mallorquí. I és així, no escrivim en el llenguatge col·loquial —que no és propi de cap llengua escrita ni està codificat— com tampoc ho fan els barcelonins ni els eivissencs ni els menorquins. Naturalment en escriure no usam l'article *salat* ni altres variants pròpies dels diferents dialectes o subdialectes del català.

En el transcurs d'aquests quasi 22 anys en què **Bona Pau** surt normalitzada en català, poc a poc una gran part dels montuïrers que abans tenien dificultats en llegir-la, n'ha anat aprenent i ara la majoria dels nostres lectors ja ho troben normal, encara que en queda qualcun que o bé li suposa una dificultat insuperable o encara vol mantenir-se en aquella postura en què es va instal·lar als començaments de la dècada dels vuitanta.

Hem de tenir present, per altra part, que durant aquest temps, no sols **Bona Pau**, sinó que també s'han anat publicant llibres que podríem dir montuïrers o, millor dit, escrits per persones de Montuïri

—ens en surten onze, d'autors—, dels quals han aparegut 25 volums impresos en la nostra llengua. Tot això fa que, juntament amb les 28 pàgines on normalment plasman aquesta revista, sien ja milers i milers de planes editades en català i espargides pràcticament per totes les cases del poble.

Aquesta tasca de recuperació total de la llengua pròpia només serà completament possible quan tots o quasi tots en sien conscients i tinguin les idees clares a l'entorn d'aquest tema. La generalitat dels qui encara no ho admeten és perquè erròniament consideren que parlar o escriure en llengua catalana suposa renunciar al mallorquí i el deixar d'emprar, per exemple, l'article col·loquial *es o sa o lo* o algunes formes de pronoms o certes expressions verbals i unes poques paraules o manifestacions característiques heretades dels nostres avantpassats, es pensa que es renegar de la nostra llengua mallorquina.

Per altra part cal afegir que les Escoles de Montuïri, sense oblidar aquells primitius i posteriors cursets de català per a adults que a la vila s'han anat donant des del començament dels anys de normalització, s'han de considerar també com a mitjans que de la mateixa manera ajudaren i ajuden molt, no sols als propis alumnes, sinó i per extensió, encara que indirectament, les famílies que els agombolen. Com igualment han propiciat aquesta normalització l'església, els nostres governants, la ràdio, les diferents institucions, els cartells que pels carrers ens criden l'atenció... Tot un conjunt de mitjans a l'abast de tothom que fan i faran de cada vegada més que la normalització de la nostra llengua sia un fet del què prest no se'n parlarà perquè ja estarà totalment recobrada.

O. ARBONA

DOS DITS DE SENY

Protecció a la família

La celebració el passat 15 de maig del "Dia Internacional de la Família" ens ve a demostrar una vegada més la necessitat de dedicar-li una atenció especial, encara que per certs indrets del món es visqui com si la família hagués deixat d'existir, quan de cada dia és més necessari considerar la seva importància a l'entorn del desenvolupament de les persones. Així ho consideren darrerament els governants tant d'àmbit nacional com regional quan proposen plans d'ajuda i mesures dirigides a enfortir-la. De cada dia són més necessàries les millores econòmiques, els mitjans de desgravació, les garanties per conservar el lloc de feina de les mares treballadores...

Fins fa poc el tenir molts de fills —ens referim a més d'un o dos— no era ben considerat, i fins i tot es desprestigiava la família quan era molt nombrosa. I d'aquí possiblement la baixa natalitat. I Montuïri no n'ha estat una excepció. Això succeeix perquè la família no està degudament protegida ni en l'aspecte econòmic ni en el laboral.

Des de fa poc es pot comprovar com molts de països civilitzats —sia quina sia la seva ideologia política—, aquests darrers anys se n'han adonat de la conveniència de protegir la família, ja que un bon nombre de problemes que avui pateix la societat es podrien pal·liar en el si de la família, en haver-hi una millor comunicació entre pares i fills, en dedicar més temps a l'educació, més col·laboració entre pares i escoles. Possiblement disminuiria la delinqüència juvenil, s'atenuaria el fracàs escolar, no es produirien tants d'embarassos no desitjats...

Així i tot encara manquen més ajudes institucionals a les famílies amb fills, millor reconeixement social, minva d'imposts, reducció d'horaris laborals; en suma, més protecció a la família.

SALOMÓ

Jo tenc un amic alemany...

Jo tenc un amic alemany, es diu Jordi –bé, abans es deia aquest mateix nom, però en alemany, ara, fins i tot a Alemanya, es fa dir Jordi-; és professor en un institut de secundària a Alemanya. En Jordi està tres dies a Mallorca i quatre a Alemanya; se'n va el dilluns a primera hora i torna el dijous a vespre: el viatge a Alemanya dura una hora i poc més, res, com si anàs de Palma a Capdepera. La seva dona viu sempre aquí, no se'n vol tornar: fa una feina que li permet fer una sèrie de gestions a través de la xarxa virtual. Amb en Jordi hem parlat molt sobre temes que, vists des de l'òptica del visitant, de la persona que ens veu des de fora, ofereixen molts de punts de vista interessants per a reflexionar. Vegem-ne uns quants:

L'ecotaxa. En Jordi no acaba d'entendre com és possible una mesquinesa tan gran per part d'un grup d'hotelers que viu del turisme; com és possible que l'únic que albirin sigui el guany sense mirar absolutament per res la qualitat, el paisatge, la necessitat de preservar tots els recursos naturals, invertir en tot allò que signifiqui potenciar els productes autòctons. El meu amic no entén com és possible tant d'autoodi, tant de menyspreu envers la terra que és la seva i que els ha oferit tot el que tenen. La imatge que està donant aquest "grup" és deplorable i és el comentari rialler de tots els cercles turístics del món i de la gent que té dos dits de seny. Això m'ho diu en Jordi, i no sé si me l'he de creure.

Parcs naturals protegits. En Jordi no entén aquesta dèria dels "mallorquins" de vendre, o de voler disposar per a vendre, d'un bocí de terra, encara que sigui

propietat d'avior familiar. Tampoc no entén com és possible que qualsevol estranger pugui comprar un tros de costa, quan això no passa enlloc més. No entén la demagògia d'aquests que diuen que, amb la propietat privada hom pot fer-hi el que li passa pel nas, perquè és seu i punt, sense tenir en compte cap altra circumstància que comporti l'equilibri amb l'entorn, el progrés i la conservació. Ni tampoc com és que el Govern o el Consell ha de comprar les finques perquè s'hagin de conservar i pagar –si és el cas- xifres astronòmiques a les macrourbanitzadores. "Sou vosaltres –em diu, en Jordi- que no heu sabut conservar i mirar pel futur; no aniran a cercar els alemanys, o els anglesos com a culpables del vostre desfici; sou vosaltres que ho heu permès". I jo me l'escolt i no sé què pensar.

Construcció. No, en Jordi em diu que no hi hauria cap empresa dels pobles de Mallorca que tengués cap crisi, ja que feina n'hi ha, i molta; ara bé, aquestes macroempreses que duen milers i milers de treballadors de fora, que construeixen de manera forassenyada, quin guany deixen? Pa per avui i fam per demà, i rompre qualsevol equilibri, i destruir tots els recursos naturals amb què comptam. La demagògia dels constructors és ferotge, i patètica. Només hi ha una solució: que se'n vagin aquestes macroempreses, que se'n tornin i se'n duguin aquests milers de treballadors que han vingut amb les famílies; només així podríem retornar a aquell equilibri, encara que ens volguessin vendre que estam en crisi. En Jordi, de vegades, té unes coses!

Productes autòctons. En Jordi és un enamorat de les ametles mallorquines, i de les figues, i dels albercocs i del suc de taronja de Sóller, i també de les móres –ell en fa una confitura exquisida-, i del formatge mallorquí –tant tendre, com curat o semicurat-. M'ha dit que és molt interessant que hi hagi polítics que duguin endavant la tasca de revitalització dels productes mallorquins, però que això hauria de ser, també, una responsabilitat del teixit econòmic i industrial privat, perquè aquí hi ha un vertader camp de negoci amb un equilibri amb la conservació i revitalització de la producció autòctona. M'ha posat molts d'exemples d'Alemanya, i m'ha mostrat vertaderes obres d'art –amb un bon màrqueting-, però que no són ni millors ni pitjors que els productes d'aquí, només diferents.

Llengua i cultura. En Jordi s'ha apuntat a classes de català. El seu objectiu és venir a fer classes a un institut de Mallorca, però sap que, abans, ha de dominar les dues llengües oficials de la nostra Comunitat. I això ningú no li ho ha hagut d'explicar, ho veu com un fet ben normal. "M'agrada que hi hagi institucions de les Illes que defensin i posin tots els mitjans perquè la llengua pròpia d'aquesta terra, una llengua mil·lenària, una llengua que, ni que fos només per això, mereix ésser coneguda i utilitzada per entendre el pensament de Ramon Llull i de tota la seva ciència". En Jordi no entén com és que molts de mallorquins li xerren en castellà, si ell el que vol és aprendre el mallorquí! En Jordi diu que els mallorquins no som conscients del gran tresor que tenim en les mans i que aquest patrimoni pertany, no només als mallorquins, sinó a tota la humanitat, i que si nosaltres no som capaços de preservar i de fer arribar a les altres generacions aquest cabal lingüístic i cultural, els responsables serem nosaltres. És realment curiós el que arriba a dir aquest Jordi alemany!

Bé, hi seguiré parlant amb en Jordi, perquè em recorda la meua padrina quan m'explicava les coses amb una naturalitat i fluïdesa a flor de pell, sense enganxi-fes ni dolenties. I m'agrada que sigui un estranger que vol ser mallorquí qui m'ho digui, també; qui sap!; tal vegada el nostre futur estigui més en les seves mans!

FELIP MUNAR I MUNAR

Les ensenyances dels «Escrits d'un pagès»

El llibre del bon amic Melcion Nicolau és tot un regal i presenta la possibilitat d'interessar molts de lectors. Recull, amb ordre i claredat, tota una sèrie de coneixements pagesos que un percep tot d'una que estan contats de primera mà. Conté l'experiència del qui ho conta i, si som precisos, l'amor sobre el que conta. Aquest coneixement de la matèria i aquest caliu que l'amara li donen un componen d'autenticitat sempre difícil. És un present realment valuós tant pel contingut com per la forma amb què està exposat. Representa una ensenyança per a moltes persones d'ara i de demà, tal com apunta Joan Miralles al pròleg: *I crec, no hi ha dubte, que en aquest sentit el testimoni, oral o escrit, de la gent que ha viscut aquest món és absolutament*

impagable, i de cada vegada ho serà més, per simple llei de vida.

Aquest llibre, a més de les ensenyances pràctiques sobre feines i festes, plantes i animals, contarelles i anècdotes o el propi capítol dedicat al despertar de l'home pagès, du el valor afegit de les paraules. Si pensam que moltes expressions van lligades a les feines que descriuen podem suposar també el perill que representa, una vegada perdudes les feines, la pèrdua de les paraules. També des d'aquest punt de vista en Melcion ens ha fet un obsequi. Reflexionant sobre aquesta qüestió, m'ha vingut a la memòria la història d'un poeta grec, Dionís Solomos, nascut el 1798. Educat a Itàlia va voler escriure poesia amb la seva llengua grega, però l'havia oblidat. Entristit profun-

dament es va haver de dedicar a recórrer les viles de la seva terra nadiua oferint monedes als vells pescadors per cada paraula que li recordaven o ensenyaven. La pel·lícula *L'eternitat i un dia* narra el seu itinerari.

Entre els fragments concrets del llibre n'hi ha un especialment encisador i que mereix el major dels elogis: l'entranyable conversa de l'autor amb el vell ametller que li diu que no el talli. Un ametller que envelleix i que no pot, com ningú, fugir del pas del temps. Un ametller que sap ser agraït quan és tractat amb cura. Un relat sumament poètic que ens recorda la nostra amistat acompanyada amb la natura i amb la paraula per mostrar-nos, des de la realitat, que podem mantenir espurnes d'esperança.

No són pocs, per tant, els motius per agrair a Melcion el llibre. Igualment agrair la iniciativa de Felip Munar i de *Documenta* i la col·laboració de l'Ajuntament per posar-lo a l'abast de tots.

LLUÍS SERVERA SITJAR

Patronat de Música

De l'Assemblea General del passat 11 d'abril cal ressaltar els següents punts:

Quan a l'estat de comptes, el Patronat gestiona actualment un pressupost de 46.096,95 euros (7.669.887 pts) destinats a les despeses de l'Escola de Música, adquisició d'instruments i organització d'activitats culturals diverses.

L'Escola de Música compta amb una matrícula de 117 alumnes. Recentment s'han incorporat com a noves activitats el llenguatge musical per a adults i el violí. Els programes educatius s'han reformat i orientat per facilitar l'accés dels alumnes al Conservatori en cas de voler prosseguir els estudis musicals. Quan a infraestructura hi ha el projecte d'insonoritzar les aules, assumit per l'Ajuntament, el qual en breu es durà a terme.

Quan a la Banda de Música hi ha dèficit de concertistes d'instruments amb clau de fa (trombó, baixos en general...) la qual cosa és conseqüència de l'elevat preu d'aquests instruments. Caldrà cercar vies per obtenir recursos per a aquesta demanda. Un any més la Banda ha rebut el convit per a concerts des de distints punts de la geografia del món: Cuba, Viena, Alemanya, El Tirol, París,... i en propera assemblea de la Banda es decidirà el més oportú.

Des de la Coral Mont-Lliri es va fer una crida més a les aficions vocals del poble perquè s'incorporin a la Coral amb la intenció de perllongar la seva vida i rejuvenir-la amb saba nova.

Els excursionistes de S'Esbart continuen que no aturen. Un any més s'han fet una dotzena de

sortides entre les quals es compten una anada de tres dies a Menorca, seguint les rutes del Camí de Cavalls, un voluntariat al camp de treball de Sa Dragonera durant tot un cap de setmana i l'Aniversari anual.

Quan als projectes de futur s'hi compten les tasques ordinàries més la intenció de fer un recull evocador de la història del Patronat, signar un conveni de col·laboració amb el Consell de Mallorca per a l'organització d'activitats culturals, celebrar concerts i conferències, repetir el sopar a la fresca, compartir col·laboracions amb el Grup Literari i constatar fotogràficament totes

les Junes Directives fins a hores d'ara.

A la renovació de càrrecs l'Assemblea decidí que n'Antònia Arbona, na Magdalena Pizà i n'Amador Bauçà actuïn de vocals, i n'Honorat Moll i en Francesc Ramis sien els suplents.

Finalment, la Regidora de Cultura expressà el recolzament de l'Ajuntament a les activitats del Patronat i el Director de Bona Pau agrai la col·laboració conjunta de la Banda i de la Coral en la commemoració del 50è aniversari de la revista. Tots els socis presents aportaren molts de suggeriments encaminats a animar l'acció de la Junta Directiva.

Especialitat en cuina Mallorquina

Ctra. Palma - Manacor Km. 29.320
07230 - MONTUÏRI - Tel: 971 64 41 01

La persona ara recordada, asseguda plàcidament en una flonja butaca, dins una estança de la seva llar, mantenint els dits entrelaçats sobre l'abdomen, sembla percebre l'equilàtera harmonia de la virtut cardinal que més estima: la justícia.

L'amo en Tomeu -Matxo-, que nasqué a Montuïri l'any 1918 i hi morí 79 anys més tard, en 1997, després d'una excessiva malaltia, suposà per a la nostra vila el millor exemple de proporció, de dret, de raó i de conformitat; essent, al llarg d'un quant de segle, el jutge local de pau.

El seu capteniment discret, bonhomí i prudent assolí el respecte i l'admiració de tothom, com el nostrat emblema, de carn i os, de la clàssica i ponderada deessa romana "Iustitia", noble matrona amb els ulls clucs, embenats (imparcialitat), que subjecta l'espasa dreçada (lleï) i una balança (equitat).

Germà de sis més, entre els quals una germana, n'Antònia -Matxa- que, d'altra banda, juntament amb en Josep -de Polo-, són els únics que encara resten en vida, es delitava, també, de l'aroma incondicional dels sementers i la rosada, del fora vila i de les flors, com així, alhora, ho relatà per a **Bona Pau** la seva filla, na Petra Ramonell (resident a Barcelona), referint-se als seus progenitors: "Perquè si el pare ens deixà l'amor a la terra, tu, mare, ens deixes la mar". La "mare" evocada per na Petra era, val a dir, na Maria Sastre Escarrer, natural de Porreres, cònjuge del present protagonista, amb qui conformà matrimoni en 1947.

Devers l'any 1960 fou designat jutge suplent, aquí, si bé com que el titular llavors era en Rafel -des Puig- (Rafel Cerdà Martorell), adesiara s'absentava per mor d'altres compromisos, sovint l'havia de rellevar. De manera, emperò, definitiva, d'ençà 1964 (mes d'agost) ocupà el càrrec de jutge de pau de Montuïri, fins al mes de juliol de 1989 en què el succeí qui actualment ho és, en Miquel Mas Arbona -Saio-. Aleshores, l'àlies de l'amo en Tomeu -Matxo-, es permutà, de mica en mi-

LA IMATGE COMENTADA

Bartomeu Ramonell, un home de bé, dotat de perspicac sentit comú

ca, amb el sobrenom d'«Es jutge», referent popular que el destriava entre els conveïns.

Durant el seu periple professional va convenir amb vuit batles diferents, alguns d'ells d'ideologies ben variants, tot i que no mostrà mai cap desavinença especial envers ells, ans el contrari, significà l'estaló adequat de tolerància, connatural d'un home de bé, dotat de perspicac sentit comú, propi del caràcter assenyat dels qui són posseïdors d'uns sòlida personalitat.

És ben cert, sigui dit, que el clima imperant, al llarg d'aquests fructuosos 25 anys, resultà de mar bonança, anticiclònic, sense gaires contrarietats, tot i que no podem defugir del fet d'insinuar que, de tant en tant, la realitat ens oferia petites baralles per un o altre motiu, alguna discussió tibant i abrindada, actes de difícil reconciliació i altres herbes que requerien, precisaven, la intervenció de l'evocat i benvist jutge de pau. Quantes confidències compartí i quants secrets degué escoltar a bord del sentit del tacte i del seny!?

Encara avui se'l té present, al nostre "pacificador", rescatant de la memòria col·lectiva aquell accident

de trànsit d'un autocar, estibat de turistes britànics, dia 12 d'agost de 1967, prop dels creuers de Porreres, en el que morien 10 passatgers. En aquell episodi de pànic, de confusió, de desconsol i de nirvis, podem roborar que la seva magistral actuació i el conhort de la seva presència apaivagaren els instants posteriors al desastre: fins i tot rebé la felicitació expressa del Cònsol d'Anglaterra!

L'amo en Tomeu no volgué mai cobrar un cèntim de ningú, tot i els oferiments generosos dels montuïrers, que tanta benevolença li mostraren. Només acceptà, confiat en boca seva, "un cigarret, qualche puro, o una copa". L'eslògan del seu esperit, íntegre i entregat, podria relatar: S'ha de perdre la virginitat de l'instint, de l'impuls, de les corades, per a poder concebre la maternitat de la raó, de la mesura.

JOAN BARCELÓ

bar

Ca na Poeta

music

Carrer Major, 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

S'ha dit que... PER MONTUÏRI

A en Sebastià "Cigala" dia 4 li feren una foto damunt al carro amb la bístia perquè serveixi per il·lustrar la portada d'un nou LP que ha de treure el conjunt "Els Oprimits". No se sap quins dobles haurà demanat, però essent ell tan generós...

Un bon "susto" se'n va dur en Joan Verger el dia que, escopeta amb mà, anava de caça per la zona de Cabocorb, devora un penya-segat, contemplant els grans iots que solquen la mar. Amb tanta psicosi d'atemptats, terroristes i altres herbes, el nostre polític fou detectat per un helicòpter de policia, el qual tant s'hi acostà que li desfé el pentinat.

Es tornen sentir queixes sobre la manera d'anar a consolar, ja que una part de la gent, dins l'església, no correspon a l'ordre que un dia es va marcar per als funerals: passen per damunt les normes de bona educació.

Qui s'ho havia de pensar que Montuïri sortís beneficiat de l'Ecotaxa! Hi ha el projecte que una part de dit import s'inverteixi per regar amb aigües residuals de la nostra depuradora.

Els diaris publicaren que un grup d'alumnes de secundària de l'Institut de Sineu en un acte de vandalisme apedregaren truges i en mataren tres. I per aquí es digué que alguns d'ells eren de Montuïri. És lògic que un es diverteixi, però sempre respectant la propietat dels altres.

S'ha publicat també que la biblioteca municipal de Montuïri disposa d'11.000 títols. El que no s'ha dit, però, és quants d'ells són consultats.

L'Ajuntament ja es preocupa de les festes de Sant Bartomeu i convidà els joves de més de 14 anys a un concurs per oferir-los certes actuacions. Sempre és bo posar-s'hi d'hora!

EL DIA D'EXCURSIÓ
DE LA 3ª EDAT

EL DIA DESPRÉS DE
L'EXCURSIÓ

+SALA D'ESPERA

Eren pocs el que sabien el perquè dels coets llançats el migdia de dia 18 passat. Després se sabé que corresponien a l'alegria de les nines de minibàsquet per haver obtingut, imbatudes, el campionat de Mallorca del seu grup.

També hi hagué satisfacció a la vila a la fi del campionat de tercera divisió nacional de futbol per haver assolit la continuació a la categoria. Ara bé, no es divulgà de quina manera ho exterioritzaren, si és que ho feren.

De coets, ja se n'havien sentit, i molts, dia 15 de maig. Aquell vespre semblava una revetlla! Els seguidors del Madrid celebraren que el seu equip tornàs aconseguir la copa d'Europa.

Un dia del mes passat varen robar a una casa del poble, de dia, i això que els propietaris eren dedins. Fou tema de moltes converses i comentaris de tota mena. Fins i tot s'ha d'anar alerta als lladres de "guant blanc"!

És bo que la gent de tercera edat organitzi activitats extraordinàries quasi cada mes. El passat, uns rebieren la visita de Dolça Mulet (i va agradar), altres anaren a una demostració gimnàstica (i tornaren satisfets) i altres també exhibiren activitats duites a terme (i igualment va complaure). I que no s'aturin!

La banda de música aquest any ha refusat diferents concerts a Centre-Europa, si bé el proper juliol dos o tres dies actuaran a Menorca. Encara que indirectament, els montuïrers ens sentim ufanosos.

Es va difondre que el batlle ben prest presentarà al ple la reforma de les Normes Subsidiàries a fi de poder construir un polígon industrial als terrenys de l'antiga discoteca "Ics", on hi tendran cabuda unes 15 empreses, algunes d'elles de Montuïri. Esperem que aquesta operació es tradueixi en llocs de feina per als montuïrers.

Després d'haver sembrat dues palmers devora el Pou des Dau i la restaurada Creu de Son Rafel Mas qualcú trobà que hi haurà massa arbres en aquell raconet. "Deixem-los créixer i llavors ja es comentarà", digué l'altre.

Si mesos enrere es criticava l'abandó a l'entorn de l'esbucament de la paret i part de la calçada del Camí Pelut; ara, acabada la reconstrucció, pertoca alabar la manera com s'ha deixat, tant la síquia com la part confrontant amb el camí. Així de bé a romàs, que no és estrany que el batlle demani que la Conselleria continuï de la mateixa manera i sense costar cap doblar al municipi, fins a la carretera de Manacor.

EN XERRIM

L'AJUNTAMENT INFORMA

El Planetari Viatger de la Fundació "La Caixa" visita Montuïri

L'Ajuntament de Montuïri en col·laboració amb la Fundació "La Caixa" va presentar del 6 al 18 de maig, a Can Joan de Sa Farinera, el Planetari Viatger. Els visitants varen tenir l'oportunitat d'apropar-se al món de l'Astronomia, a través d'un complet programa audiovisual que permetia observar els estels més coneguts, contemplar els canvis del cel i seguir la translació dels planetes. Enguany com a novetat es presentà l'astronomia popular, activitat amb la qual s'intenta donar a conèixer la importància que tenen els astres en la nostra vida quotidiana. A través de jocs, i amb l'ajuda d'un improvisat astrònom, els visitants varen poder conèixer el temps que farà, quan es podran tallar els cabells o, fins i tot, quan convé prendre un medicament.

L'Ajuntament vol agrair a tots els visitants, i especialment als alumnes del col·legi públic "Joan Mas i Verd" l'interès demostrat per aquesta nova iniciativa del consistori en col·laboració amb la Fundació "La Caixa".

L'excursió del primer de Maig

Unes cent cinquanta persones, entre petits, joves i grans de Montuïri varen participar en aquesta excursió a "El camí vell del Correu" (d'Esporles a Banyalbufar), organitzada per l'Ajuntament de Montuïri, el qual va posar a disposició de tots els excursionistes un servei d'autobusos per fer el trasllat fins a Esporles on es va començar l'excursió, programada en tot detall i amb una durada d'unes dues hores i mitja sense comptar els descansos. L'horabaixa es torna al nostre poble contents i satisfets d'haver gaudit d'aquesta jornada d'amistat i companyonia.

El batle de Montuïri, Gabriel Matas, vol agrair la gran participació en aquesta diada, que serà, sens dubte, el principi de noves amistats i col·laboracions entre tots.

L'Ajuntament vol adequar el punt verd a les necessitats ciutadanes

El nostre Consistori pensa que es necessari fer unes reformes al punt verd, situat al "Pes des porcs" i per això s'han

El alumnes de les Escoles visitaren el Planetari Viatger

sol·licitat unes subvencions a la Conselleria de Medi Ambient del Consell de Mallorca, per tal de poder dur a terme aquestes obres.

Al mateix temps l'Ajuntament vol recordar la necessitat de fer bon ús dels diferents serveis de recollida de fems a fi d'evitar que es puguin acumular fems en llocs allà on no pertoca.

L'Ajuntament ha sol·licitat a la Conselleria de Medi Ambient del Govern Balear la prolongació de "Sa síquia des Camí Pelut"

En aquests moments es fan les obres a la zona de "Sa Corona", unes obres que l'Ajuntament de Montuïri té interès que es puguin estendre fins a la carretera de Manacor i per tal motiu ha adreçat una sol·licitud per escrit a la Conselleria de Medi Ambient, del Govern Balear, de la qual s'està a l'espera de l'adient contestació.

S'ha sol·licitat una subvenció per poder instal·lar cartells indicadors als camins rurals

La Conselleria de Cultura, del Govern Balear, ha creat una línia de subvencions per poder instal·lar cartells indicadors als camins rurals, motiu pel qual l'Ajuntament de Montuïri s'ha adreçat a dita Conselleria, a la qual ha lliurat la sol·licitud, acompanyant una relació dels

camins rurals més importants del nostre poble.

Sol·licitud d'obres de condicionament de la carretera vella de Manacor

Fa temps, concretament a l'any 2000, l'Ajuntament ja havia sol·licitat al Govern Balear, de qui n'eren les competències en assumptes de carreteres. A rel de tal instància es contestà que el Consell de Mallorca n'és el responsable del tema, i per això s'ha fet una nova sol·licitud, en aquest cas al Consell, perquè es puguin dur a terme les obres a la carretera vella de Manacor i al mateix temps demanar que aquesta carretera passi a ser de competència municipal una vegada que s'hagin fet les obres de condicionament.

Al mateix temps, l'any passat, la Conselleria d'Obres Públiques del Govern Balear va crear una línia de subvencions per poder asfaltar carrers que anassin d'una població a l'altra i es demanà que es pogués incloure el carrer de Palma, amb un pressupost d'uns cinquanta milions de pessetes. Ara bé, al no comptar el Govern Balear amb cap partida pressupostària per aquest projecte s'ha decidit, per part de l'Ajuntament, fer una nova sol·licitud, en aquest cas al Consell de Mallorca, per poder arreglar aquest carrer de Palma com més aviat millor.

Nova assessoria

El passat dia 1 d'abril s'inaugurà un despatx fiscal, laboral, comptable i d'assegurances, d'en Toni Cerdà Ferrer, el qual s'anomena *Assessoria Cerdà Ferrer*, i és al carrer Major núm. 12-1r (damunt La Caixa).

Excursió del 1r de Maig

Un bon nombre de montuïrers de totes les edats participaren a l'excursió que, com cada any, organitza d'una manera gratuïta l'Ajuntament. La d'enguany va discórrer entre Esporles i Banyalbufar, concretament pel "Camí Vell del Correu". Un trajecte que es féu a peu, però va agradar molt als que hi assistiren.

Visita del Sr. Bisbe

El vespre de dia primer de maig el Sr. Bisbe de Mallorca, don Teodor Úbeda reté visita pastoral a la parròquia de Montuïri. Un visita que començà per la celebració eucarística presidida per ell mateix i concelebrada per sis capellans més: el rector, els dos vicaris episcopals, l'arxiprest i els dos capellans que comparteixen tasques evangèliques a Montuïri. Una missa molt participada de la què cal destacar las singulars ofrenes i la recepció final i personal dels assistents –la majoria– que volgueren. Tot seguit a la rectoria el Prelat tingué una reunió amb el Consell Parroquial de Pastoral i amb la Comissió Econòmica. Així es pogué assabentar de la marxa de la nostra feligresia i a la vegada oferir la pròpia orientació.

Afortunats

D'entre les paperetes segellades a la Papereria "Queló" per al sorteig del passat 2 de maig, dues obtingueren uns sucosos premis a la "Primitiva". Una de cinc encerts més el complementari assolí 73.746'10 € (més de 12 milions de pessetes); i a l'altra, sols de cinc, li van correspondre 1.567 € (261.000 pessetes). Del primer afavorit no se n'ha sabut res i al despatx on es va segellar no ha anat a cobrar-la. L'altra, sí: l'afortunat fou el matrimoni Miquel Mayol –Matxó– i Catalina Gomila –Tec–. Enhorabona!

Reforma circulatòria

Mitjançant una crida es va anunciar

(Continua a la pàgina següent)

La siquia del Camí Pelut ha sofert una considerable millora

A la Visita Pastoral el Sr. Bisbe presidí l'eucaristia i va parlar als assistents

Hotel R. Balear

CA'N PASTILLA – PLAYA DE PALMA

Avda. Bartolomé Riutord, 18
Can Pastilla (Palma de Mallorca)
C.P. 07610 – Balears - España
Teléfono (971) – 26 12 12 Fax: (971) 26 01 08
Email: hotelbalear@hotmail.com
Página Web: www.hotelbalear.com

Hotel de Sa Trobada
Propietaris família montuïrera
Fins de setmana
Preus especials per a montuïrers

(Ve de la pàgina anterior)

que dia 2 de maig a partir del migdia roman oberta i en funcionament la nova reforma circulatòria del trànsit urbà, un plànol de la qual oferirem a la passada edició. D'aquesta manera el tràfic pels carrers conflictius és molt més fluid i durant aquest mes de vigència s'han sentit més alabances que recusacions.

Planetari Viatger

Dia 6 es va inaugurar el "Planetari Viatger" a "Can Joan de Sa Farinera". Durant els 15 dies d'estada a Montuïri fou visitat per molta gent, però sobretot pels nins de les Escoles.

3ª Edat

Associació de Gent Gran

La Consellera de Presidència del Consell de Mallorca, Dolça Mulet, va visitar l'Associació de Gent Gran de Montuïri dia 14 i en el local social tingué un canvi d'impressions amb un bon nombre d'associats i els va animar a continuar pel camí d'obrir noves expectatives.

Persones Majors

Amb un acte íntim, dia 29 es van cloure els cursos de brodat i pintura que ha realitzat al llarg del curs 2001-2002 l'Associació de Persones Majors i als que hi han participat una cinquantena de persones, sobretot dones.

Clausura del Mes de Maria en el Puig

Al llarg de tots els diumenges d'aquest passat maig, a les 7 de l'horabaixa a la

Conclòs el Mes de Maria en el Puig, els assistents participaren d'un bon berenar

capella del Puig es tornà practicar l'exercici del Mes de Maria amb una missa a continuació. Els feels que hi assistiren ompliren cada diumenge la capella, en tan gran participació que els darrers diumenges ja no hi cabien tots asseguts. Era sobretot gent de mitjana edat que amb aquestes celebracions tornava rememorar temps passats i a la vegada retia homenatge a la Mare de Déu. Aquestes celebracions tingueren com a colofó, a més dels actes litúrgics, una berenada el darrer diumenge dia 26 a la qual pràcticament tots els presents hi aportaren qualche cosa. I d'aquesta manera va esdevenir una festeta agradable per l'ambient que es respirava i, com no, per l'agradosa menjua que es pogué assaborir.

Foto històrica

Encara que no ho sembli es pot considerar com una foto històrica dins la vida social de Montuïri, ja que fou tirada el 20 o 27 de setembre de 1936, el dia que el Comte Rossi, acompanyat dels capdavaners de la Falange de Balears, va visitar Montuïri. Aquest dia el metge don Miquel Ferrando féu vestir d'aquesta manera, tota endiumenjada, na Teresa Mayol Fullana perquè amb un acompanyant de dit Comte Rossi es deixàs fotografiar, concretament damunt la casa de Can Ferrando i tenint com a fons els jardins de Son Rafael Mas. I cas curiós, aquest jove amb el temps fou un prestigiós oculista.

- Toldos • Capotes •
- Falsos sòtils •
- Sòtils de policarbonat •

C/. S. Rafel, 84 • Telf.: 971 24 59 09 • Fax 971 24 63 19
Telf. mòbil: 907 11 12 01 • 07008 Palma de Mallorca

Exercicis a Cura

L'any 1932 es féu una tanda d'Exercicis Espirituals a Cura per a montuïrers a la qual hi assistiren 23 joves. A més del Vicari Torrens també estaven al capdavant l'"Hermano" Joan i un frare franciscà. I entre els joves presents hem reconegut Joan Vermell, Biel de Meià, Miquel de sa Botigueta, Miquel Pellusco, Joan Darreta, Bartomeu Ferrando, Joan Sampol, Pep Sampol, Pere Sampol, Tòfol Peretó, Biel Gallard, Guillem Barió, Guillem Comuna, Biel Cardaix, Antoni Mianes i Bartomeu Pelut. I encara en resten vuit més. →

Punt d'Informació Juvenil

Volem recordar, sobretot als joves, que el Punt d'Informació Juvenil segueix oferint els seus serveis al Local Jove, els dimecres de les 5 a les 8 i els divendres de les 6 a les 8. A més, a partir d'ara, cada mes disposarà d'un espai a **Bona Pau**, bé per informar de fets puntuals, novetats... o bé per comentar activitats que s'hagin duit a terme.

Tot seguit oferim una mena de recordatori de tot allò que s'hi pot trobar:

Ofertes de treball • Legislació laboral (dret dels treballadors, tipus de contracte...) • Borsa de treball • Plans d'estudis • Formació no reglada • Beques i ajudes • Col·legis majors i residències • Estudis universitaris • Projectes d'intercanvi amb joves d'altres països • Colònies d'estiu • Càmpings • Camps de treball • Albergues, hotels i agroturisme • Voluntariat o monitor de temps lliure • Excursions • Viatges • Concerts • Premis • Espectacles • Cursos

D'aquest ampli ventall de possibilitats segur que alguna cosa hi deu haver que pugui despertar el vostre interès, per tant si encara no heu fet cap visita al Punt, aquest és un bon moment per decidir-vos a fer-n'hi una. Animau-vos!!!!

Curs de Monitors d'Esplai

L'Ajuntament de Montuïri juntament amb la col·laboració del departament de Cultura i Joventut del Consell de Mallorca van organitzar un *Curs intensiu de monitors d'esplai*, el qual es dugué a terme del 3 al 7 d'abril, el 20 i 21 d'abril i el 3 i 4 de maig al C.P. Joan Mas i Verd. Esperam el mes que ve poder-vos oferir algunes opinions d'alguns joves montuïrers que hi assistiren.

Taller mecànic Planxa i pintura Constantino Ruiz Gonzàlez

C/ Ramon Llull, 46 • Tlf. 64 61 84 • Montuïri

Restaurant PUIG DE SANT MIQUEL

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

Trobada de montuïrers i montuïreres nascuts l'any 1943

Dia primer de maig passat s'organitzà una trobada-dinar dels quintos (i les seves parelles respectives) nascuts l'any 1943. Així, el matí, des de la plaça Major nostra, una bona colla representativa d'assistents enfilaren camí cap a la destinació prevista, Can Pastilla, indret on un parell de presents s'hi guanyen les sopes.

A priori, semblava que aquesta festa seria difícil de dur-se a terme, ja que l'alma mater, l'esperit que movia aquest acte en edicions anteriors era la ja físicament absent, na Francisca Sampol -Carro-, al cel sia. Emperò, no obstant aquesta sentida mancança, gent d'empena i ofici com en Biel -Rupit-, en Tomeu -Saio-, na Catalina -des Figueras- i en Toni -Xiu- possibilitaren rellevar el caràcter avinent i emprenedor de na Francisca, i propiciar l'esmentada i exitosa diada de companyonia.

D'aquesta manera, devers les dotze del migdia participaren en una emotiva pregària a l'església de Can Pastilla, oficiada pel rector don Pep Cabrinetti, ben vestit de pontifical *in memoriam* dels quatre quintos ja difunts ("quintes", més ben dit), que són, a més de la referida Francisca Sampol -Carro-, na Jerònia Pons, na Rosa Verger i na Catalina -Baco-. Durant la cerimònia religiosa es llegí un passatge sagrat reproduint mots de Sant Josep, en el qual s'observava que

Els montuïrers nascuts el 1943 dins l'església de Can Pastilla

la missió de cada un, de cada persona, era especial i ben delimitada, segons les lleis pastorals universals. Allà mateix s'ofertí una explicació dels orígens d'aquell temple, d'aquella acollidora església; com també a tots se'ls lliurà un diploma amb els goigs de Sant Antoni.

Tot seguit, misses dites, visitaren diversos paratges de Can Pastilla, tals com el nucli urbà, la plaça, la platja o el club Nàutic, fins que, devers les dues del capvespre, s'assegueren a taula del restaurant de l'"Hotel Balear", per tal de compartir un succulent dinar de pinyol vermell, per deferència del seu propietari, en Toni Mayol -Xiu-, tot i que cada hom, cada un dels "convidats" pagà el seu plat.

És curiós de relatar el fet que el cuiner de l'hotel, anomenat Toni Jiménez, per disseny del destí també havia nat l'any

1943, per tant, coprotagonista casual d'aquella celebració.

Satisfets, plegats i sadolls, prop de les sis de l'horabaixa, quedant convocats per a l'any vinent, si Déu ho vol, per al 60è aniversari de la trobada, s'acomiadaren mútuament per retornar, per mitjà de la nostàlgia generacional, cap a la vila.

JOAN BARCELÓ

Levi's

DIESEL

Avirex

Lee

MANS

L'Almoina, 30 · Tlf. 971 16 84 56

Porreres

AVIA

CAT

ART

DESIGUAL

adidas

Club Estrella

Domiciliï la pensió i descobreixi els avantatges de ser gran

HISTÒRIES DEL SEGLE XX A MONTUÏRI - XIII

Abril 1931

Aquell any, com cada any, l'hivern vinculà l'esquena per donar lloc a l'estació grenyal i tendre de les mil cares. És quan els arbres es vesteixen de primavera i els sementers de xeixa, ordi o civada ondulen suaument el paisatge. Dins aquesta mar verdosa la vida aflora per onsevilla i un fotimer de males herbes, quasi bé desconegudes, repudiades, salvatges i immensament belles, reivindica el seu dret a treure el nas dins el gran teatre de la natura, orquestrat per un sense fi de refilets, aguts i fràgils, que els ocells, fruit de l'espectacle vernal, ens ofereixen sense condicions. Al bell mig d'aquest panorama, el nostre poblet de sempre, repenjat als rostos d'un pujol.

Ara bé, aquell mes d'abril no fou com cada mes d'abril. Esdeveniments excepcionals marcaren el ritme d'aquella mesada singular. Un seguit de successos extraordinaris copsaren, aquells dies primaverals, els habitants de la nostra vila i els seus corets, prenyats de lletrada de figuera, alenaren a cops d'il·lusions i de canvi. Un aire nou, fresc i renovador i que mai més es tornarà a respirar, va tenyir de colors republicans la seva pell resseca per rostolls eixuts i assolellades blateres i aquell túmul de cases encastellades damunt roca viva i arremolinades, tothora, entorn del campanar que sobresurt erecte i viril va viure, a la fi, la metamorfosi tan esperada i que mesos abans pareixia impossible: candidatures republicanes i d'esquerra havien guanyat les eleccions municipals a Montuïri i a la immensa majoria de les grans ciutats espanyoles. El rei, desvalgut i sense suports hagué de fer les maletes i va abandonar Espanya. La república havia triomfat i la representació metafòrica, a través d'una figura femenina, de les idees de justícia i llibertat es van apoderar del nostre poble i de la resta de l'Estat.

Fins aquí el que ens explica mon pare, al seu diari, sobre la caiguda de la monarquia i el restabliment de la república. Com sempre, estrafolari. Amb tot, convé anar en bones i per parts.

Desmuntada la *dictablanda* d'en Primo de Rivera hi hagué un efímer intent del general Berenguer per aguantar la monarquia que ja feia aigua per tots

els costats. Va esser un fracàs estrepitos. En Dámaso Berenguer dimití i el va substituir a la presidència del govern l'almirall Aznar, que prengué la decisió de convocar eleccions. El dia assenyalat per realitzar la votació d'on sortirien els representants electes als ajuntaments i a les altres corporacions locals fou el 12 d'abril de l'any 1931.

Aquesta vegada la cosa anava de bon de veres. No serien les típiques eleccions de tants d'anys i anys de política nefasta i canvi fictici on els liberals i conservadors es tornaven per comandar. Aquest pic hi havia il·lusió perquè els vots servissin per qualche cosa més que engreixar els mateixos de sempre. A Montuïri, per exemple, es presentaren quatre candidatures per optar a les onze regidories que conformaven el plenari de la corporació municipal. D'aquestes quatre, una corresponia als liberals de don Joan Ferrando, la segona candidatura era la dels conservadors, copada pel partit dels amos, una tercera llista, independent, escindida dels liberals, l'apadrinava el metge don Miquel Ferrando i la quarta era la dels republicans.

A la vila, els partidaris de la República estaven organitzats dins la Unió Republicana Federal que després es convertí amb el Partit Republicà Federal. Aquest partit es coaligà amb el Partit Socialista Obrer Espanyol, amb la Unió General de Treballadors i amb el Partit Reformista i tots ells es presentaren a les eleccions del 12 d'abril sota la denominació de Front Únic Antimonàrquic (FUA).

Arribà el dia de la consulta electoral i a Montuïri les paperetes atorgaren 7 regidors a la FUA, 1 als liberals, 2 als conservadors i el restant, a la candidatura independent de don Miquel Ferrando. D'una manera aclaparadora, els republicans, amb en Joan Collet al davant, havien arrasat a les urnes. El resultat, sorprenent, és explicable. D'una banda, la bona feina educativa i de formació feta per la Societat Republicana i de l'altra, els abusos i favoritismes d'anys i més anys de caciquisme, conduïren, inexorablement, a aquest desenllaç.

Les eleccions municipals del 12

d'abril van donar una ampla majoria d'esquerres a les grans ciutats espanyoles i als nuclis importants de població de l'Estat (a Mallorca, les candidatures republicanes només guanyaren a Montuïri, Esporles i Alaró). Els canvis que s'havien anat produint a poc a poc a la societat espanyola, amagats per un règim dictatorial, sortiren aleshores a la llum. El rei era conscient que la Monarquia, identificada amb el liberalisme oligàrquic, no podia mantenir-se. Això atès, Alfons XIII va decidir abdicar i abandonar Espanya. El 14 d'abril de 1931, els ajuntaments de Barcelona, Oviedo, Sevilla, València i d'altres ciutats van proclamar la II República. S'hi afegiren, ràpidament, la resta d'institucions del territori estatal.

A Montuïri, l'abdicació del rei i la proclamació de la República es van viure amb molta d'intensitat. Les notícies corrien eufòriques per fora vila i pel poble no es parlava d'altra cosa. Cas Confter, seu de la Societat Republicana, estava estibat de gent escoltant la ràdio que no aturava de donar informacions sobre els esdeveniments extraordinaris que estaven succeint. Dia 13 d'abril, al vespre, una manifestació espontània arborant la senyera republicana, va recórrer els carrers de la vila i els senyors s'arraconaren ferm i no digueren res. El sendemà, dia 14, va entrar oficialment la república, la banda de música desfilà, es feren discursos i es va hissar la bandera tricolor a la façana de l'Ajuntament.

El plenari de constitució del nou consistori republicà es dugué a terme el 18 d'abril. Fou elegit batle per unanimitat en Joan Mas Verd-Collet. No només el votaren els del seu partit sinó que, a més, ho feren els liberals i els conservadors. Don Miquel Ferrando no assistí a l'acte.

Queden moltes coses per explicar. Tota una epopeia es podria escriure d'aquell mes d'abril de 1931.

ANDREU BENESTRUC

Fonts orals:

Entrevistes a Antoni Garcias Mas - Saldadet- i a Mateu Gomila Garcias - Matarino-.

Fonts bibliogràfiques:

MAS MIRALLES, Guillem, MATEU SOCIAS, Antoni. *La guerra civil a Montuïri*. Edicions Documenta Balear.

Maria Roscar Miralles

Activa, treballadora i preocupada pel fet cultural del poble, durant un cert temps es dedicà a la pintura i al dibuix

Conserva en el seu rostre les línies suaus de quan era nina. És casi igual que llavors. Però no ens enganyem: darrera aquesta expressió infantil hi ha un temperament decidit. Molt segura d'ella mateixa, no dubta en les seves opinions.

D'esperit inquiet és difícil imaginar-la mans fentes. Ocupada sempre, especialment en la casa, neteja i procura tenir-ho tot en ordre. No acaba mai.

Té un caire que no saben molts és la seva afició per l'art. No es vol dir que sigui una professional. Es pretén assenyalar, però, que a més de certes obres que ha anat adquirint, hi ha també treballs executats per ella mateixa. Són dignes d'admirar algunes làmines al carbó.

Combina molt bé aquesta dedicació a l'art amb els treballs vulgars de cada dia. Així ha vist l'entrevistador —en breus línies— a Maria Roscar Miralles.

Va néixer a Montuïri el 17 de febrer de 1944, un dijous llarder, precisament. Viuda de Miquel Roig, amb qui s'havia casat el 9 de desembre de 1969, té dos fills majors, Toni i Biel, i un nét.

— Anem al món de la teva infància. A on anares a classe de nina?

— Només he anat a classe a Ca ses Monges. Hi vaig anar molts d'anys. El graduat escolar el vaig aconseguir allà.

— A què et dediques? Quins treballs tens entre mans actualment?

— Ah. No estic aturada mai, tenc molta feina. A més de tenir cura del meu pare, ja d'edat, i també del meu fill Biel, hi ha el quefer diari de la casa.

— De tots modes, tindràs moments o un cert temps per dedicar-te a altres coses. Què fas en el temps diríem lliure?

— Em dedic a brodar o llegir. Procur passar-m'ho bé quan puc. I aquestes dues coses m'agraden molt.

— Quin tipus de lectura és el que t'atreu?

— Oh! No puc dedicar-me a temes molt profunds, per favor, ni tenc temps. Llegesc el diari cada dia a més dels articles que consider més interessants de "H.M.", "Magazine" i revistes similars.

— Què opines dels programes de TV?

— No els mir massa. Els vespres un poc, especialment els informatius. Per cert —diu rient— ens passa un cas molt curiós. Teníem dos aparells de TV; això feia que la família estàs separada moltes vegades, uns davant un aparell i la resta, contemplant l'altre amb diferent programa. Ho pensàrem bé; això no era lògic. Vàrem vendre un aparell i ens arreplegàrem tots junts davant un mateix programa.

— El gest és d'alabar. Consideram que estàs bastant informada de la situació a nivell mundial. Pots donar-nos una impressió del que en penses?

Ens mira obertament, estudiant-nos abans de contestar.

— La societat occidental —ens diu— no sabem esser solidaris amb el tercer món, no vivim els seus problemes. Els qui han nascut en aquella zona de misèria han duita mala sort. Els hauríem de tenir sempre present mitjançant la nostra ajuda. Som partidària d'un món sense fronteres. Els caps d'estat més pròspers i rics consider que s'haurien de responsabilitzar ajudant als països pobres amb aliments i a més, donar-los els coneixements pertinents perquè puguin sortir de les calamitats que passen.

— Situem-nos un poc més prop i mirem el nostre entorn: com vivim el fet cultural al nostre poble?

— Opín que en quant a cultura el poble està en bastant bona forma, però els actes culturals que s'organitzen haurien de ser amb més freqüència. Jo tenc un inconvenient per assistir-hi. Resulta que se solen programar i tenen lloc els divendres el vespre. Form part de la Coral Parroquial i precisament tenim els assaigs el mateix dia i hora; no hi puc anar i tenc un disgust.

— Sense voler posar un davant l'altre: quins consideres els grups culturals, no estatals, més interessants del poble?

Flor de Murta

Venda de pienso per a cans, moixos i aus

Flors i plantes

C/ Palma, 163

•

Tlf. 971 64 65 90

•

Montuïri

A la sortida d'escola, un dia de 1954, na Maria amb na Joana Ramonell al costat de ca seva quan encara no estava asfaltat

Fa "sa mitja" quan contesta.

– La meua opinió podria ésser parcial. En certa manera som part interessada. Pertany, com he dit, a la Coral Parroquial i opín que fa una gran labor, tal volta no apreciada com toca. El que més admir és el grup d'Acció Social, ja sabem que té altres objectius, i sobretot l'Associació Cultural del Patronat de Música, que realitza una gran labor en pro de la cultura juntament amb els seus grups associats. No ens hauríem de cansar d'alabar i ajudar-los. Tampoc ells s'haurien de cansar organitzant programes per instruir el poble. No oblidem algun grup anònim, no organitzat oficialment, com el que s'ocupa de la neteja de l'església.

– Continuem amb les mateixes passes: anomena algunes arts del teu gust.

– Música, pintura, cinema... i en quan a cultura física, m'agrada molt caminar i anar amb bicicleta.

– Quin tipus de música és la del teu gust?

– La sarsuela m'agrada molt i també la música d'algunes òperes, com "Carmen", "Madame Butterfly", "La Traviata"...

– Algun personatge que admires de la Història Universal?

– Dos especialment: la Madre Teresa de Calcuta i Ghandi.

– Algun altre de més a prop?

– Admir tota l'obra de Pere Capellà. Per cert, espera i et mostraré una poesia breu i guapíssima, feta seva, no sé si és

inèdita, però de totes maneres val la pena que es conegui.

Surt de l'habitació i torna a l'instant amb un paper.

Transcrivim una de les poesies més inspirades tal volta, de l'admirat autor i amic. Quasi segur la féu estant presoner a Ciutat Reial. Diu així: "*Cuando atraviesa la luz / los barrotes de mi reja / quebrándose en una queja / proyecta una sombra en cruz. / Mira si es despiadada / esa suerte que yo vivo / que hasta la luz que recibo / me llega crucificada*". Emocionant.

– Assenyala algun racó o part del poble que tengui un especial encant per a tu.

– Sens dubte, el raconet de la Creu de Son Rafel Mas, al Dau. Ha quedat molt

bé. El Molí des Fraret, restaurat, amb la instal·lació del museu de Son Fornés, és magnífic i tot el carrer del Molinar amb la placeta de Can Marc és extraordinari.

– Algunes coses més o costums que també admires?

– Admir –contesta d'un mode pensatiu– la gent d'un temps, que sabia conformar-se. No tenint les comoditats que tenim actualment, estaven més alegres que nosaltres, amb una vida més dura, però la vivien amb més plenitud. La seva existència, físicament parlant, era més difícil, però més tranquil·la.

– Com som els montuïrers?

– A Montuïri tenim un caràcter molt

(Continua a la pàgina següent)

LAPIS

joies per a tots

- Taller propi artesanal
- Gran varietat de dissenys i preus
- Certificat de garantia i autenticitat

Obert 7 dies a la setmana, de 9,00 a 19,00 h.

Ctra. Palma - Manacor, Km 28 • 07230 Montuïri, Illes Balears
Tlf. 971 16 16 00 • Fax 971 64 64 27 • www.lapis.com.tr • palma@lapis.com.tr

(Ve de la pàgina anterior)

obert. Acollim molt bé tots els que vénen. Sabem fer festa; clar que per aquest cas hi ha d'haver gent sacrificada. Però aquesta gent hi és.

– Aquesta pregunta la solem fer sempre: quina qualitat és la que més admireu d'una persona?

– Sens dubte, la sinceritat.

– I... voldríem demanar-te les teves impressions com a batle o batlessa del Puig, d'enguany?

Si no amb eufòria, sí respon amb un entusiasme similar.

– Quan m'ho comunicaren em vingué molt de nou i vaig estar molt contenta. Però siguem sincers: hi ha molta gent del poble que són mereixedors d'aquesta distinció, més que jo. Aprofit l'ocasió

per donar les gràcies al poble pel cas que em feren i a l'Ajuntament pel detall. Fou per a mi un dia molt agradós. Voldria fer una observació: seria molt convenient que procuràssim tenir sempre l'oratori i tot el Puig ben net. Això depèn de nosaltres. Tenir-lo abandonat és una falta de delicadesa. A més, allà hi puja molta gent que no és del poble. Què poden pensar de nosaltres?

– Algunes opinions més sobre el nostre poble?

– Sí, mira... –diu pensant– La Coral Parroquial pateix de manca de personal per cantar. És una institució de llarg historial dins el poble. No aniria bé que els nins i nines de l'Escola del Patronat de Música s'hi anassin sumant? Aquestes dues entitats persegueixen el mateix fi: la cultura musical.

– Què opines del futur de la nostra societat consumista?

– És el que m'estic preguntant. No sé quin món deixarem als joves. La tecnologia avança d'un mode espectacular, però la solidaritat humana no va al mateix ritme. Per altra part no feim massa cas dels consells ecològics que ens estan donant contínuament, i embrutam per tot arreu. Què deixarem darrera nosaltres? Què hauran après de nosaltres els nostres descendents?

– Per variar: una anècdota?

Pensa un moment.

– Sí –contesta en to alegre–. Quan era nina, que jugava feliç pel carrer amb les meves amigues, una d'elles, dins la carnisseria, darrera l'Ajuntament, trobà una capsa tirada amb "plumins" usats, dels què el metge emprava per empeltar la pigota a la gent. Dins un tubet, restes de vacuna. Totes juntes empeltàrem la pigota a mig poble i a quasi tots aferrà. Quan hi pens encara m'escarruf.

– Lamentam tocar aquest tema, però... quin temps fa que morí en Miquel, el teu home?

– Fa més de set anys; el 2 de febrer de 1995. Vaig tardar molt a recuperar-me. És difícil aprendre a viure altra volta després d'un disgust d'aquest tipus. Veure pujar els meus fills m'ajudà molt.

– Com interpretes la lluita de la dona per defensar els seus drets?

– La mir amb molta simpatia i orgull. Les dones, avui comencen a estar suficientment preparades per dur els destins del món. Tal volta aniria millor. Però els homes es resistiran.

Algunes frases durant l'entrevista ens han cridat l'atenció: "... quan era nina que jugant feliç pel carrer amb les meves amigues..." sembla que no té transcendència, però per a molts de nosaltres és una imatge enyorada. Els nins del nostre poble fa un cert temps que encara jugaven pels cantons. La vida, els seus jocs, la felicitat inconscient es deixava sentir pels carrers amb els seus crits. La seva alegria era contagiosa. En un altre moment ens diu: "... la societat occidental no sabem esser solidaris amb el tercer món..." La sensibilitat de la nostra entrevistada es posa de manifest durant el col·loqui, d'un mode especial en aquesta darrera expressió.

MIQUEL MARTORELL ARBONA

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

Hotel Rural Es Figuerol Nou Es Pati de Montuïri

Restaurant

Diligent servei

Amb totes les comoditats

Acurada atenció al client

Servei de noces i banquets

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

La justificació de l'autor

Allò que no pogué dir a la presentació del llibre *ESCRITS D'UN PAGÈS*

El dia 27 d'abril passat, l'autor del llibre *Escrits d'uns pagès*, el nostre col·laborador **Cion Nicolau**, en el parlament de presentació volgué donar les gràcies a l'Ajuntament de Montuïri i a tot el poble per la bona acollida en què es va rebre el volum coordinat per **Felip Munar**, i que **Bona Pau**, segons ell, s'ha passat amb uns elogis que de cap manera es creu mereixedor. Comesa que no va poder expressar perquè l'emoció el va traicionar i que ara, en aquesta col·laboració ens tanscriu.

Per altra part ens diu: "El meu estil d'expressió s'està en què quan he trobat un fet, una feina, una collita, xerrar amb pagesos, pastors, cabrers, conreadors de secà i hortolans ho escric i sempre l'equip de redacció de **Bona Pau** ha tingut la deferència de publicar-ho i bastants vegades a lloc preferent".

Per tal motiu, i vista l'excel·lent acollida que va rebre, li ha semblat bé que a l'espai que tenim reservat per als seus escrits, ho publiquem.

Parlament de presentació

En primer lloc vagi el meu sincer agraïment a l'honorable Conseller que s'ha dignat a venir a Montuïri expressament per presentar els meus modests escrits. A l'Ajuntament de Montuïri, en especial al batle, Gabriel Matas, i la regidora de Cultura, Maria Verger, que quan sol·licitarem ajuda no posaren cap emperò; al filòleg i amic de fa estona que s'ha dignat a escriure el pròleg, Joan Miralles i Monserrat, a **Felip Munar** i **Munar**, professor de cultura popular, que ha corregit i coordinat l'edició, qui, qualque vegada em pensava m'enviaria a porgar fum de tant com el molestava; enviant-nos e-mails, telefonades, visites a caseva, a Lloret, i que ell tenint moltes ocupacions ha hagut de suportar-me; sense ell no hagués estat possible la publicació del llibre. Als companys de re-

dacció de **Bona Pau**, de *Fora Vila Verd*, i a tots vosaltres per la vostra assistència.

Bé, vull dir que no me'n puc avenir, no m'ho hagués pensat mai arribar a escriure un llibre i veure'l publicat. Però si ha estat així és perquè hi ha hagut persones amigues que m'han encoratjat a portar-ho endavant.

La motivació de la recopilació d'aquest llibre és l'estimació que sent per la pagesia i la seva gent i per recordar un passat agrari no gaire llunyà, que, diria jo, els qui passam dels 55 anys hem viscut i que avui ja sembla no ha existit mai. De fet hi ha joves que quan senten contar aquestes coses del fora vila no s'ho creuen. Diuen: *no em conteu coverbos*.

Estim la pagesia, va esser molt d'anys la manera viure dels qui posseïen unes

quarterades de terra i es vivia amb més calma que ara que sembla que tothom frisa: els tractors sempre duen una bona marxa, en canvi quan la feina no retia tant amb el carro i la bístia la gent pagesa anava amb no tanta marxa forçada i arreu per cases i possessions hi havia gent i vida.

No és que senti enyorança del passat fora vila ni de les pesades feines que per a conrear eren necessàries, però, sí em dóna pena el veure el petit pagès desaparegut i les possessions i cases pageses amb les solls dels porcs i vaqueries buides. És trist el veure allà on han viscut generacions, com ara no és possible. Ens ha fugit un mitjà de vida.

Sabem que pels pobles rurals, fins passada la meitat del segle passat, la majoria de gent vivia del fora vila. Els que tenien un poc de terra vivien conreant-la, més qualche boci a mitges o llogada, els que no tenien propietats, o bé en llogaven o la conreaven a mitges o bé es llogaven per missatges a les possessions o es feien jornalers també del fora vila. Hi havia exsecalladors, margers, a l'estiu homes d'era, en temps de figues,

(Continua a la pàgina següent)

Han passat 20 anys des que es féu aquesta foto a fora vila. Es tracta de Can Moragues on hi destriam n'Antònia Cerdà "Poeta", na Joana Ramonell i na Joana Aina de Son Ripoll omplint un sac. I més enfora, la guarda d'ovelles davall els arbres.

Ortopèdia MANACOR

**Àngel
Ascaso
García**

**TÈCNIC
ORTOPÈDIC**

Plaça Rector Rubí, 3
Tlf. 971 552 614
Fax 971 462036
07500 Manacor

(Ve de la pàgina anterior)

ametles i garroves figueralers, figueralers, espolsadors i arreplegadores d'ametlles. A l'hivern hi havia al·lotes dels pobles del Pla que anaven a muntanya a collir olives. Fins i tot es pot dir que els menestrals vivien de les tretes del conreu, ja que la majoria de feines eren els pagesos qui les donaven a fer. Havien de construir carros, braços d'arada, mantins, i de més enllà l'arada i tot. Es recorda com el fusters i ferrers, quan arribava la primavera, tenien molta feina de restringer les rodes dels carros i de com els al·lots anàvem a ajudar a tirar aigua damunt les llantes incandescentes de ferro mentre ferrer i fuster anaven pegant cops per passar la llanta a la roda per ben ajustar-la.

Aquesta pagesia va durar fins vers els anys 60 del passat segle que a Mallorca va venir el *boom* turístic. Es posaren a construir hotels i mancava molta mà d'obra a la construcció i els jornals començaren a millorar. A partir d'aquí la gent que feia feina a fora vila llogada per missatge o jornalier —com que l'agricultura no podia pagar tan alt jornal— emigraren del camp cap a vora mar per fer feina de manobre, cambrer o altres activitats relacionades amb el turisme. Els seguien els petits pagesos, i des de fa com uns vint anys, fins i tot amos de possessió; mentrestant el camp s'anava despoblant. Avui, que visquin només del conreu, es diu que solament hi ha l'u per cent de la població activa.

No obstant se segueix conreant. La moderna maquinària de què es disposa permet conrear en haver acabat el jornal

Bella panoràmica de l'aspecte que oferien els camps de Montuïri 50 anys enrere

i els caps de setmana. Bastants dels qui estan jubilats i gaudim de bona salut seguim conrant i culetjam un poc per devers la caseta, donant menjar a les gallines i coloms, sembrant i entrecavant la mica d'hort, podam la vinya i compaginem feines de poca importància.

Avui en dia, per conrear cereals, llegums i tenir bestiar s'ha de fer a l'engròs, han de conrear d'un centenar de quarterades per amunt. Això de collir una trentena de sacs de blat i altres tants d'ordi, criar un poc de bestiar, que un temps no gaire llunyà els pagesos s'hi vivien, ara són misèries que les tretes que puguin aconseguir de les vendes no basten per menjar un bon arròs l'any. La gent que conrea ho fa, com he dit suara,

el temps lliure i els jubilats —entre el quals m'hi cont— i encara es fa per seguir la rutina o per entreteniment i per no abandonar la terra que els nostres avantpassats tant estimaren i que molts de nosaltres encara estimam.

Així mateix, dins unes poques quarterades si són actius conreant hortalisses, tant dins hivernacles com fora, arbres fruiters, vinya, agricultura ecològica, treballant i si saben vendre la producció n'hi ha que s'hi viuen i es campen bé.

No es tudava res, tot s'aprofitava

És ben veritat això que escriu en el pròleg el qui m'ha fet el gran honor d'esser el primer que ha llegit els meus escrits, em referesc al professor Joan Miralles i Montserrat. Recorda molt bé l'entrevista que féu, ja fa trenta-dos anys, al meu padrí, l'amo en Biel de Sa Polla. En el pròleg menciona com a dins la pagesia, antany, fins passat mitjan segle vint, no es tudava res, tot s'aprofitava. De més enllà, fins devers l'any vint del passat segle, tot se sembrava solcant amb l'arada prima on dins el solc s'hi tirava la llavor a mà o bé se sembrava a eixams. Se segava amb la falç, es lligaven garbes i s'espigolava, fins i tot així com els carros traginant les garbes pel camí perdien brins fregant pels arbres de la vorera del camí. Idò hi havia gent que collia aquests brins. Record haver vist com n'hi havia que arreplegaven les buïnes, o sia els excrements, de les bísties per tenir fems. Ja havent-hi màquines de segar amb bístia, bastants pagesos no

ADROGUERIA I ELECTRODOMÈSTICS

DE PLAÇA

Telf. 971 64 62 50 • MONTUÏRI

Comprant a la vila feim poble

disposaven de tal ormeig i segaven amb falç perquè d'aqueixa manera no es perdia cap espiga. Jo encara record que m'umare quan sortia d'escola em feia anar a cercar i collir herba pels conills. S'eixarcolaven tots els sembrats i l'herba no la tiraven, la donaven al bestiar, de la cugula es feien manades, se les llevava l'arrel i un poc mustia es donava al bestiar. Per als canyissos d'albó s'havia de menester cordeta i les vetllades d'hivern, a vora el foc, resant el rosari la feien, ja que sortia a menys cost comprar l'espart que la cordeta ja feta. Si eren els sacs de posar-hi el gra si vessaven, els apadassaven.

A les ametlles les arreplegaven ben arreu i encara hi havia possessions que donaven la pellucada a mitges així com també l'espigolar. La mateixa cosa podem dir de les figues, que no se'n perdia ni una. Si eren molt blanques perquè el temps era humit. Per mor de les boirades o pluges les arreplegaven i per eixugar-les les passaven pel forn i de la producció agrària no es tudava res. Com a contrast ara ni s'entrecaven les faveres ni s'eixarcola a mà; les figues es perden davall la figuera i a bastants d'ametllers no els espolsen. A les males herbes les controlen amb herbicida i quan arriba la recollida es considera normal que romanguin moltes espigues i gra esflorat pel sòl.

Així que he escrit quatre coses de com era la pagesia, de com la gent es divertia organitzant ballades de sequer, el dia de les matances després d'un bon sopar que jugaven a *borinot*, *al tio paper* i altres jocs. En temps d'entrecavar faveres, que queia en temps de carnaval, s'usava anar a robar el dinar a les jornaleres i el vespre a fer bulla o sigui tirar olles mascarades dins les cases i ballar jotes i boleros i les maneres pageses de realitzar les feines i que eren moltes, perquè a fora vila mai s'estava sense fer res. Començant per llaurar, sembrar, cavar, passar el sembrat o sigui eixarcolar, cavar les faveres, llobades, entrecavar tot allò que se sembrava i arribat l'hora de la recollida, segar, fer garbes, tragar-les, batre i fer net i moltes altres activitats que la gent pagesa ho vivia. Com és pastar cada setmana, passar bugada, posar les lloques, pasturar la cabra, donar palla a l'ase i tot allò que fos precís. Fins i tot quan plovia, a cobro sempre hi havia quefers. Triar i apedaçar sacs, fer cordeta, adobar les avarques, netejar l'estable, la soll i si hi havia moll que no es pogués treballar

dins el terreny, com succeeix enguany, cap a la garriga a tallar llenya.

També trobareu un poc d'actualitat. He escrit un poc referent a les subvencions que ens arriben de l'UE. Com sabeu devers l'any 90 arribaren subvencions o indemnitzacions per arrabassar vinyes, per llevar vaques lleteres, per deixar terra sense sembrar, per destruir el sobrant de fruites i que a mi, amb la manca d'aliments com hi ha al món, em va semblar un disbarat.

Tot i així encara tenc l'esperança que la noves generacions no abandonin del tot el conreu. Els joves tenen estudis, són intel·ligents i trobaran les maneres de com s'ha d'actuar per fer rendible la pa-

gesia. De fet hi ha joves que sí, volen esser conreadors. Sortosament m'he adonat que els preus tant pel que fa al bestiar com als altres productes, enguany van millorant una mica. Actualment les feines del camp no són tan pesades com en temps pretèrits. I si entre ajudes, vull dir subvencions, saber produir quantitat i qualitat i vendre la producció, si de la pagesia es pot viure amb la mateixa o millor qualitat de vida que les altres activitats, la agricultura reprendrà.

Bé, tots aquests pensaments són els qui he posat en aquest llibre. Esper que passeu gust de llegir-lo. Moltes gràcies.

SION NICOLAU

Para aquellos que tienen instinto.

Milestone No 69802-6702: Caja y brazalete de acero inoxidable, cristal curvo de zafiro irrayable, corona a rosca, sumergible hasta 100 metros, incorpora cierre oculto con pulsadores de apertura de alta seguridad, disponible en modelos de señora y caballero.
www.maurice-lacroix.com

Fermin
joyeros

Porto Cristo - Manacor - Cala Millor

MAURICE LACROIX
Switzerland
Tomorrow's Classics

LA VIDA QUOTIDIANA D'UNA POSSESSIÓ DEL PLA DE MALLORCA ALS VOLTANTS DELS ANYS QUARANTA (II)

L'arribada de les noves tecnologies a la pagesia

(Continuació)

Definiré breument alguns conceptes que figuren al dietari esmentat en el número anterior. Aquests conceptes perduraren fins als anys 50 o 60 en què, a causa de les noves tecnologies que arribaven a la pagesia (modernes *cosetxadores*) i sobre tot el nous tipus de societats que s'anava conformant al voltant d'aquells anys, els varen fer desaparèixer gairebé del tot.

Cavalló: conjunt de deu garbes. Les garbes eren un conjunt de gavelles (manats) de brins, que es fermaven amb una corda d'espart, anomenada *vencís* o *vençiset* en el tros de terra o sementer després d'haver segat. Aquestes garbes eren traginades a damunt l'era amb carros de garbellar.

Quartera: mesura de quantitat pels cereals i lleguminoses. Serien uns 70 quilos de pes.

Missatges: Avui en dia diríem empleats fixos o de plantilla. Es llogaven, com hem dit abans, per la Mare de Déu de setembre. Menjaven i pernctaven a la possessió tots els dies de la setmana menys els diumenges, que anaven a caseva, per retornar el mateix diumenge horabaixa o, excepcionalment, el dilluns de bon matí.

Figueralers: Dones que es llogaven a la possessió per a la temporada de figues. Tenien cura de totes les feines relaciona-

El padrí Jaume juntament amb tres filles (Catalina, Joana i Miquela) i un nét (en Jaumet) amb el carro dins la clastra de Son Juan Artau

des amb l'explotació d'aquest fruit.

El sequer era una extensió de terreny ben pla, molt prop de les cases, on hi estenien els canyissos damunt els quals s'escampaven les figues collides o aplegades el dia abans. Els canyissos romaniens tot el dia exposats al sol per tal que les figues s'assecassin i poder-les encistar o guardar acaramullades pel consum dels porcs durant tot l'any. En el sequer hi havia una caseta a on es guardaven els

canyissos durant l'hivern. A la temporada de figues quan, en acabar l'agost o en començar el setembre, arribava qualche rui-xat o tempesta tan propis d'aquest temps, les figueralers i tot el personal de la possessió (parellers, missatges, porquer, pastor i fins i tot *l'amo i la madona*) s'afanyaven a entrar els canyissos atapeïts de figues ja mig seques dins la caseta per evitar que no es banyassin i es fessin mal bé. Tanta era la importància de la producció de figues seques dins l'economia de les possessions del pla, que es pot dir que tot seguit de donar per acabades les mes-ses i tenir emmagatzemada l'anyada del gra, començava *el temps de figues* que anava més o menys des d'agost fins ben entrat el setembre i, segons com venia l'any, fins a l'octubre.

El poble de Lloret de Vistalegre, que fou temps enrere gran productor de figues, va instituir ja fa uns quants anys *Sa Fira des Sequer* que recorda, en diversos actes i exposicions, tot allò que envoltava el temps de figues. És de lloar aquesta iniciativa dels lloretans, els quals en l'esmentada fira que cobra força any rere any, recobren la memòria d'una activitat que fou molt important per a l'economia domèstica del seu poble i que, avui en dia, està pràcticament extingida.

De les innombrables dades que figuren

Restaurant

Es Molí d'en Perons

Tlf. 971 64 60 99 • Carrer Molinar, 51 • Montuïri

al dietari del meu padrí, en faré menció d'algunes que atesa la seva curiositat pot ser interessant conèixer-les. Per exemple:

Des de l'any 1897 al 1937, hi hagué a Son Joan Arnau entre dotze i quinze misatges llogats tot l'any. A més, un nombre indeterminat de jornalers. A aquesta nòmina de personal cal afegir-hi les deu o dotze figueralers que, procedents de Sineu i Llorito, hi anaven cada any per la temporada de figues.

En els anys esmentats, la collita de cereals (blat i restoble) i lleguminoses (faves, guixes, ciurons, etc.) era de més o menys 1.000 cavallons.

Entre l'any 1897 i el 1915 es començava a segar faves a mitjan mes de maig i s'acabava de batre el blat a mitjan mes d'agost.

L'any 1915 apareix una anotació que, literalment, diu el següent: "Este año hemos comprado trilladora y motor por 1.150 pesetas"

1916 i posteriors s'acaba de batre el blat pel voltants de la meitat de juliol.

S'havia avançat gairebé un mes de feina de batre gràcies a les noves tecnologies que arribaven a Son Joan Arnau. La batedora comprada l'any anterior, havia arraconat les bèsties, el carretó de batre, les forques, l'arer, els *tirassos* i altres ormeigs de batre, emperò havia alleugerit la dura feina dels homes damunt l'era i havia fet més rendible l'anyada a l'amo. Per cert, i com a cosa curiosa, cal dir que a l'esmentada batedora la va instal·lar a Son Joan Arnau un tal Antoni Oliver de Vilafranca (pare de qui, anant els anys, seria el frare teatí, P. Antoni Oliver CR, famós humanista i conegut predicador que fou molts anys director del col·legi Sant Gaietà de Palma i que morí fa devers cinc anys, amb gran sentiment de tots els qui el coneixíem). Juntament amb la batedora de Son Joan Arnau, el vilafanquer Oliver va instal·lar el mateix any la de Son Brondo, Son Gual i el Calderers i aquestes tenc per ben cert que foren les primeres batedores que s'instal·laren a Mallorca.

El meu padrí morí l'any 1940, i els meus pares varen quedar d'*amos* a Son Joan Arnau. Els meus records personals, per tant, daten de la dècada dels quaranta fins l'any 1950 que deixàrem Son Joan Arnau per anar a viure a Montuïri on els meus pares tenien dues possessions mitjançanes: Sabor i Son Collell. Curiosament, malgrat que els meus pares en fossin els propietaris, mai no foren, però, els

senyors de Sabor i Son Collell en el sentit que dita paraula tenia quan ens referíem als *senyors* de Son Joan Arnau. El meu pare fou fins a la seva mort, l'amo de Son Joan Arnau pels lloritans, i l'amo de Sabor pels montuïrers, i ma mare és encara avui als seus 94 anys, *sa madona* de Son Joan Arnau per uns i *sa madona* de Sabor pels altres. Això ens pot ajudar a entendre un poc més els dos conceptes, amos i se-nyors, i la impossibilitat absoluta de passar d'un *estatus* a l'altre.

La vida quotidiana en el meu temps, supòs que era una continuació del que he intentat reconstruir del temps del meu padrí. Fèiem la vida, tota la setmana, a la possessió però anàvem a Llorito els diumenges, a Montuïri qualche dia i a Palma molt de tant en tant. Ens desplaçàvem amb cotxe (un petit Citroën que havia substituït quasi del tot la galera, el carretó i el cabriol). El personal que record era més o menys el mateix que hem descrit abans: parellers, misatges, pastor, porquer, vaquer, jornalers, figueralers, etc.

El mateix que hem dit de la relació entre el *senyor* i l'*amo* es pot aplicar a la que hi havia entre amo i personal. Eren dues castes distintes i diferenciades que mai no es mesclaven: els *amos* foren els *amos* i els misatges foren els misatges fins que els canvis socioeconòmics dels anys seixanta acaben definitivament amb aquesta organització.

Crec recordar que els misatges tenien

Torre quadrangular de la façana de Son Joan Arnau. El portal de davant donava accés al celler

envers els amos una barreja de respecte quasi reverencial que es confonia amb el temor de perdre la feina i, al mateix temps, agraïment per tenir-ne. Cal subratllar que estam parlant dels anys durs de la postguerra on els únics llocs que la fam era enfora era a les possessions.

Els *amos* exercien envers els treballadors una mena de proteccionisme que anava més enllà del contracte laboral. Això es manifestava de diferents maneres ja fos un proteccionisme de tipus podríem dir polític, degut a l'època històrica de la guerra civil tot just acabada, o un proteccionisme de tipus familiar, donant

(Continua a la pàgina següent)

Montuïri

971 646 460

Bar Can Pieres

(Ve de la pàgina anterior)

feina a familiars, o fent gestions a ciutat perquè un missatge que havia d'anar a fer el servei militar a Àfrica tingués un bon destí. Crec que ho paga subratllar aquests matisos, des del primer moment que, i deu ser per alguna cosa, em vénen a la memòria.

Per altre banda, i com a contrapunt, cal esmentar que els dormitoris dels missatges eren a unes dependències dintre de les païsses amb no gaire comoditats i amb poques condicions higièniques. El motiu que se sol adduir pel fet que els missatges dormissin a dit lloc és perquè així tenien esment a les bèsties. Jo pens que no feia cap falta tenir-n'hi tota la nit i que aquest fet no fa més que remarcar el que ja hem dit repetides vegades: les tres castes estaven ben definides. Per uns hi havia les cases dels *senyors*, pels altres les dels *amos* i pels altres hi havia les païsses. Les dones tenien habitació pròpia dintre el recinte de les cases. Així era així en aquell temps, només fa una cinquantena d'anys, i era acceptat per tothom com la cosa més natural. No cal idò, donar-li massa més voltes.

També record que els missatges dinaven i sopaven a un menjador separats dels amos, que ho feien dins la cuina. En aquest menjador dels missatges (*allà a darrera*, l'hi deien) hi havia una taula llarguera folrada de xapa de zinc amb un banc de fusta a cada costat.

Moltes vegades es dinava de sopes escaldades dins tres o quatre plats fondos grossos i tothom hi pegava cullerades. Jo, que de petit era prim de barres, en feia una festa de poder menjar sopes amb els missatges, cullerada va i cullerada ve.

El personal, a banda de les feines pròpies del camp, tenia assignades feines concretes a les cases. Així, el porquer s'ocupava que el llenyer de la foganya estàs sempre ple de llenya. El pastor, entrava les gerres d'aigua fresca de la cisterna a la cuina, així com altres tasques de la casa. Al parell major crec recordar que li pertocava l'honor de passar el rosari davant, ritual que es repetia cada vespre, al temps de la vetllada, no record bé si abans o després de sopar.

A Son Joan Arnau teníem un gramòfon (la gramola) d'aquells que se'ls donava corda amb una manuela al costat. Era marca "La Voz de su amo" (aquella del cussó amb l'orella dins la trompa d'un altre gramòfon) i teníem una bona col·lecció de plaques d'aquelles de baquelita

que es feien mil bocins si queien a terra. N'hi havia de na Conxa Piquer, na Juanita Reina, n'Antonio Machin, en Pepe Blanco, en Marcos Redondo i també s'Himne Nacional (marxa reial) i s'*Oriamendi* (himne dels *requetés*). A mi m'agradava especialment aquest darrer. Excepcionalment, qualche vespre, durant la vetllada, ma mare o sigui sa madona, donava l'autorització per treure la gramola que restava sempre tancada dins un armari, per tal d'escoltar una mica de música; això sí, sempre després d'haver passat el rosari. Com he dit, a mi m'agradava molt s'*Oriamendi* i m'encaparrotava en posar aquella placa una vegada i una altra. Un dia record que algú em va dir: "Si posam aquesta placa, vendran i s'enduran ton pare a tancar". Jo vaig romandre asto-

rat sense entendre per qué el meu pare corria qualche perill pel fet d'escoltar s'*Oriamendi* a Son Joan Arnau. Molts anys després ho vaig entendre: estàvem en plena postguerra. En Franco havia lliurat el "Decreto de la Unificación" pel qual s'ajuntaven totes les formacions polítiques que li havien donat suport durant la guerra amb el nom de FET i de las JONS i els *requetés* i carlins no eren gaire ben vistos pel règim. Per això s'*Oriamendi* que havia estat l'himne dels *requetés* no era molt convenient escoltar-lo. Vet aquí com una anècdota tant senzilla ens dona una idea de l'ambient opressiu que es respirava deu o dotze anys d'acabada la guerra.

(Conclourà)

JAUME CAMPS

Restaurant
Ca's Carboner

(DIMARTS TANCAT)

Refrescs de noces, comunions, baptismes

Ctra. Manacor, km. 28 - Telf. 64 65 04 - 07230 Montuïri

Ferreria
Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Assecant albercocs

Els temps han canviat molt i les ocupacions i modes de guanyar-se la vida no s'assemblen gens a les de la primera meitat del segle XX i ja no diguem de més enrere; com és el cas que es donava a l'entorn de l'any 1950 quan un bon grapat d'anys es va comercialitzar l'albercoc sec; i aleshores foren moltes les al·lotes i dones que guanyaven un sucós salari xapant-los i col·locant-los damunt canyissos abans d'exposar-los al sol. Les dues dones que es captaren treballant aquí davant –Madò "Juanita Matarina" † i na Margalida "Polla" (des barber "Rua")– sembla n'estaven satisfetes

Records d'infantesa

Muntava televisors

Més que un record d'infantesa és una remembrança de joventut, ja que es tracta d'una "brusca" que m'obsessionava als voltants de l'any 1950, un època en què vaig començar a muntar aparells de televisió quan encara a Montuïri no n'hi havia quasi cap; sols se n'havia pogut veure un a can Biel de Son Coll, quan, a través d'una finestra que dona al carrer des Pujol, els qui per allà passaven s'aturaven a badocar imatges de televisió. Per altra part era entre 1954 i 1960 quan a can Rodetes hi havia la "Penya Mayol", en un temps en què a Montuïri l'afició pel ciclisme era extraordinària i molts acompanyaven els corredors allà on hi havia carreres.

Record que tenia l'aparell mig muntat i el mateix "Rodetes" em donà pressa, i en

pocs dies ja el vaig tenir enllestit. Després me'l va llogar per 100 pessetes diàries durant el mes que es corria la volta ciclista a Espanya i a les transmissions hi acudia tanta gent que dins el cafè no hi cabien, ja que els espectadors no sols eren de Montuïri, sinó que també en venien de Sant Joan, perquè aquell any corria en Karmany i el volien veure. Algun temps després en "Rodetes" me'l va comprar.

(En Miquel, mig rient, diu que no ho publiquem mentre ell sigui viu, si bé i essent que és un fet vertader, posteriorment ho va autoritzar, tot considerant que és un cas curiós dins de la història de Montuïri).

En aquell temps no hi havia repetidors a Mallorca i les imatges es captaven di-

rectament des de Barcelona. Per tant, poder-ho contemplar des de Montuïri era un privilegi.

La TV de Can Rodetes era la primera que vaig muntar, però en poc temps –dos o tres o quatre anys– en vaig instal·lar varis centenars. Aleshores me'n compraven gent de Porreres, Campos, Ses Salines, Santa Eugènia, Lluçmajor i, naturalment, de Montuïri i altres pobles. Era una època en què professionalment era intervingent de "La Caixa" a Campos havia de fer els muntatges a hores perdudes. A aquesta feina hi vaig dedicar cinc o sis anys i les enllestia a partir del "Kit"; és a dir, m'enviaven el material, totes les peces una a una. I amb aquestes vendes m'hi guanyava naturalment un bon jornal. Així a ca meva no tenien necessitat d'anar tan alerta amb els doblers.

Ho contava MIQUEL ARBONA VERGER

El Montuïri, un any més a 3ª divisió

Les nines de minibàsquet, campiones: 20 partits, 20 victòries

L'equip de futbol escolar, campió del seu grup

Quan a mitjan mes d'abril els aficionats de Montuïri ja ens preparàvem per sofrir de valent contemplant apenats com l'equip de futbol de 3ª divisió nacional s'enfonsava en els llocs de descens de categoria, vengué la victòria sobre el Sóller dins Montuïri el 21 d'abril, i de llavors ençà tots els partits han esdevingut victòries. Uns triomfs molt meritoris i laboriosos, dels quals, tres s'aconseguien a fora camp i dos aquí, la qual cosa ha suposat l'obtenció de 15 valuosos punts que han enlairat el conjunt local al 10è lloc de la classificació final d'entre 20 equips.

L'haver assolit aquest digne lloc s'ha d'atribuir a l'esmenada tasca de l'entrenador Gaspar Sastre, qui va substituir al qui ho era a principis de temporada, quan els jugadors rendien molt poc. I també i sobretot als mateixos futbolistes que es referen i poc a poc arribaren a demostrar tot el seu potencial esportiu de què són capaços.

És d'esperar que la junta directiva començarà ja a preparar la nova temporada amb la majoria d'elements que tan bon rendiment ens han oferit a la fase final d'aquesta lliga de 3ª divisió que acaba de concloure.

Ja han començat a disputar la lligueta d'ascens l'Atlètic Balears, Constància,

L'equip femení de bàsquet benjamí d'esport escolar de Montuïri, campió de Mallorca

Vilafranca i Sta. Eulàlia i davallen a 1ª Preferent el Sóller, Espanya i Felanitx.

Pel que fa a la lliga de segona regional, també conclosa, La Porciúncula ha romàs campió i el Montuïri s'ha classificat en 12è lloc.

BÀSQUET FEMENÍ

Dins el bàsquet femení excel·leix la brillant temporada duta a terme per les minis en haver guanyat tots els 20 partits

jugats. Ha estat una proesa digna de tot elogi i mereixement. Les sàvies orientacions del seu entrenador, Antoni Jaume, han calat encertadament a aquestes promeses jugadores, mereixedores d'un just homenatge, per haver assolit per a Montuïri aquest digne guardó.

Les infantils, per altra part, han acabat la temporada en una digna 4ª posició i les joves de 1ª Autonòmica s'han classificat en vuitena posició. En resum: una temporada on ha reviscolat una vegada més el bàsquet montuïrer femení.

O. ARBONA

ESPORT ESCOLAR

L'equip de bàsquet de Montuïri de la Categoria Benjamí d'Esport Escolar quedà classificat per participar a les finals de Mallorca organitzades pel Consell Insular. La final tengué lloc al Poliesportiu Sant Ferran dissabte 25 de maig de 2002.

Les nostres nines hagueren de superar tres partits molt disputats. Així arribaren al quart partit on es decidiria la primera i segona posició.

El partit acabà amb la victòria del Montuïri i la segona posició va ser per l'equip de Felanitx "Sant Alfons".

Enhorabona a l'entrenadora, Catalina Miralles i a totes les jugadores campio-

Agrimontuiri
S.L.

Lamborghini

Ctra. Palma - Artá, Km. 28 - 07230 Montuïri
Telf. 971 161 523 Fax 971 161 524 Telf. 607 301 144

L'equip de 3ª divisió a principis de temporada

nes de Mallorca: Carme Campins, Cecília Wulf, Mª Bel Pont, Mª Francisca Estrany, Rosa Bosch, Júlia Puig, Antònia Mª Cerdà, Guadalupe Linares, Azucena Claramunt i Mª Antònia Sastre.

Classificacions finals: Bàsquet

1ª Autònoma

Esporles	22	21	1	1409	941	43
Sa Pobla	22	17	5	1173	921	39
Hispania	22	14	8	1154	1094	36
J. Mariana	22	14	8	1235	1074	36
St. Josep	22	13	9	1290	1140	35
Bàsquet Pla	22	11	11	1054	1116	33
Sta. Mònica	22	9	13	991	1052	31
L. Montuïri	22	9	13	979	1051	31
Binisalem	22	9	13	1123	1203	31
Campos	22	8	14	1169	1248	30
Alcúdia	22	6	16	942	1268	28
Manacor	22	1	21	953	1364	23

Femení infantil

Santanyi	19	19	0	1091	535	38
Felanitx	20	18	2	1032	559	38
Portocristo	20	15	5	893	676	35
Montuïri	20	11	9	831	694	31
Llucmajor	20	11	9	793	694	31
Bas. Moll	20	10	10	820	654	30
G. Galmés	20	9	11	647	723	29
Pollença	19	8	11	654	675	27
Campos	20	6	14	626	845	26
Manacor	20	2	18	427	980	22
Cala d'Or	20	0	20	182	911	20

Mini bàsquet

Montuïri	20	20	0	708	278	40
Manacor	20	16	4	572	346	36
Llucmajor	19	13	6	339	358	32
Sa Pobla	20	10	10	597	549	30
UE Moll	20	9	11	552	563	29
Petra	20	8	12	381	504	28
J.Mariana	20	7	13	445	695	27
Campanet	20	6	14	572	642	26
Campos	20	5	15	530	548	25
G. Galmés	20	5	15	391	577	25
Alcúdia	19	0	19	548	575	19

Classificacions finals: Futbol

2ª regional

Porciúncula	34	26	2	6	117	50	80
Xilvar	34	22	6	6	85	30	72
Son Cladera	34	21	6	7	86	38	69
St. Jordi	34	21	4	9	79	37	67
Son Ferrer	34	20	4	10	75	51	64
Sa Vileta	34	18	7	9	75	47	61
P. Soledat	34	17	4	13	80	61	55
Sta. Eugènia	34	17	4	13	61	59	55
A. Peguera	33	15	8	10	69	58	53
Alcúdia	34	15	5	14	55	67	50
Campanet	34	10	8	16	49	60	38
Montuïri	34	8	12	14	49	67	36
Felanitx	34	7	12	15	37	61	33
J. Bunyola	33	8	9	16	54	73	33
S'Arracó	34	9	5	20	36	76	32
Consell	34	8	5	21	47	88	29
P. Pollença	34	4	9	21	31	73	21
S. Marçal	34	2	4	28	22	113	10

3ª divisió

At. Balears	38	27	7	4	66	21	88
Ferrioler	38	24	9	5	80	37	81
Constància	38	24	9	5	65	24	81
Vilafranca	38	23	9	6	77	40	78
Sta. Eulàlia	38	19	10	9	65	39	67
Santanyi	38	18	5	15	54	45	59
Manacor	38	16	8	14	52	45	56
UE Poblera	38	16	8	14	51	47	56
Cardassar	38	15	6	17	48	50	51
Montuïri	38	13	7	18	49	57	46
P. Calvià	38	12	8	18	35	46	44
Sta. Ponça	38	12	8	18	49	46	44
Arenal	38	11	9	18	33	51	42
Alaior	38	10	12	16	38	57	42
Eivissa	38	10	11	17	33	44	41
Sp.Mahonès	38	9	13	16	37	50	40
Binissalem	38	10	10	18	46	60	40
Sóller	38	12	4	22	44	81	40
Espanya	38	7	9	22	38	77	30
Felanitx	38	7	8	23	31	74	29

Super Montuïri
BIP BIP Extens assortit
supermercados Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria • Xarcuteria
 Panaderia • Fruita i verdura • Begudes • Neteja
 I TOTA LA NOVA GAMMA DE "LEADER PRICE"

Av/ Es Dau, s/n

Tlf. 971 64 67 60

Montuïri

PREFABRICATS

FABRICACIÓ DE

BALUSTRA I

BIGUES DE Tauló

IMITACIÓ FUSTA

Servei de transport propi per a tota l'illa

Magatzem i oficina

Ctra. Palma-Manacor, km. 28,5 • 07230 Montuïri (Mallorca)

Tlfs. magatzem: 971 64 67 44 • 971 64 60 95

Tlf. particular: 971 64 61 73

Celebració eucarística amb la Tercera Edat

Convidam totes les persones que ho vulguin a participar de la celebració eucarística i de la unió dels malalts el proper diumenge dia 16 de juny a les 19'30 a l'ermita del Puig.

Contribució amb l'Església Catòlica sense fer cap despesa

De bell nou un altre any i per al bé de tots, la parròquia demana que en fer la declaració de la renda es posi una creu (+) a la casella de l'Església Catòlica (despeses de personal, rehabilitació d'edificis, sosteniment de nombroses obres socials i humanitzadores...) de les quals ens beneficiem tots: creients i no creients. De no

fer-ho així l'Estat ho destinarà a altres fins.

La visita pastoral del Sr. Bisbe

La visita pastoral del Sr. Bisbe a l'arxiprestat del Pla no sols fou motiu d'animació pastoral, sinó també espiritual. En la seva visita a la nostra parròquia, dia 1 de maig, don Teodor no sols ens recordà la importància del carisma laical en l'Església, sinó també la importància de la seva tasca.

Agraïm a N'Antònia Garcia, la representant del consell del laicat de

El Sr. Bisbe va visitar la feligresia de Montuiri

l'Església de Mallorca, que ens hagi deixat publicar la carta que llegí al Senyor Bisbe en motiu de la cloenda de la seva visita pastoral al nostre arxiprestat.

Carta de comiat al Sr. Bisbe en motiu de la Visita Pastoral

Des que vàrem saber les dates de la vostra Visita Pastoral al nostre Arxiprestat, vàrem restar molt contents i ens posarem a preparar-la amb gran il·lusió i amb l'alegria dels fills que esperen la visita del pare, que fa molt que no han vist.

És veritat que vos veim a vegades per la televisió, vos sentim per la ràdio, o podem llegir els vostres escrits a la premsa, al "Full Dominical", etc. Però res de tot això és comparable a la càlida trobada personal, on es poden intercanviar idees, sentiments, projectes, objectius pel futur, que reforcen els lligams entre les persones.

Heu triat el millor temps de l'any, per visitar el Pla de Mallorca, els nostres camps i garrigues, estan plens de vida; sé que heu gaudit de contemplar aquestes terres, marselles de flors de tots els colors i aromes, pintades de les diferents tonalitats dels verds dels arbres i sementers, esponerosos a més no poder, per l'aigua rebuda durant aquest hivern.

Però no heu vingut només pel goig de passejar-vos i contemplar la bellesa del camp en la primavera; sinó per saber com es troben els vostres fills i germans en la fe d'aquesta contrada i donar-los bons consells i encoratjar-los en aquests moments de la història, difícils, però també engrescadors, pel repte que suposa fer feina, per transmetre a la gent del nostre temps, els valors sempre encertats i actuals del missatge evangèlic de Jesús, el nostre Mestre.

Ara deixau-me que citi Sant Pau, en la seva segona carta als Corintis:

"No parl com si volguéssim dominar la vostra fe que manteniu ferma: més aviat volem contribuir a la vostra alegria"

Vós, ens heu dit durant aquests dies, "estigueu contents, deixau les cares tristes, sigueu cristians alegres, perquè seguieu a Jesucrist Ressuscitat".

També ens heu dit: "Seguiu fent feina, per donar a conèixer aquest Jesús i el seu missatge, treballant en les diferents tasques de l'Església, en la Catequesi (de totes les edats) en la preparació als Sagraments (Baptisme, Confirmació, Matrimoni)... en les famílies que els demanen; seguieu amb el treball de Pastoral Juvenil, tan important per transmetre als nostres joves els valors de l'Evangeli, que ennobleixen i porten a la felicitat, contraposats als que reben constantment des de

tots el mitjans d'aquesta societat consumista i competitiva".

També ens heu dit: "No vos tanqueu, obriu-vos a les altres comunitats, treballau junts, mà a mà, amb les altres Parròquies de les Unitats de Pastoral i, quan calgui, en totes les de l'Arxiprestat, ajunteu forces, així, sereu més eficaços i, aprofitareu millor els recursos; tant humans com materials amb que comptau". Ens heu remarcat que el futur és dels laics. La renovació de l'Església, depèn, en gran mesura, de la participació i del compromís dels laics. Ens ha agradat que ens comunicàssiu que ens preparem, per poder ocupar el lloc que ens correspon dins aquesta Església, donant testimoni de cristians dins la nostra societat.

De totes aquestes indicacions i consells, n'hem pres bona nota, per tenir-los presents i recordar-los quan ens trobem en alguna dificultat, en el tarannà de la nostra tasca eclesial, ens serviran per superar-les i seguir endavant amb ànims renovats.

Repetesc: estam molt contents de haver-vos tingut entre nosaltres, encara que ens hauria agradat poder estar amb vos un temps més prolongat i d'una manera més assossegada. Però ha estat suficient per donar-nos ànims i encoratjar-nos per seguir el nostre treball. Primer de tot insistint en la nostra formació per, tot seguit, assumir el deure de donar a conèixer aquest Jesús que ens estima, i el seu missatge, que és font inesgotable de justícia i pau per tots el homes, sense distinció de cultures ni de races.

Per tot això, vos volem dir que estam al vostre costat, que podeu comptar en nosaltres, en la mesura dels nostres sabers i possibilitats, per dur a terme els projectes i objectius que ens heu encomanat i contemplats a les Constitucions Sinodals i en el Pla Diocesà de Pastoral.

I després de tot el que he dit, vos vull donar una vegada més les gràcies per la vostra visita, el vostre encoratjament i el vostre testimoni de treballador incansable, pel bé de la nostra Església i de tota la societat mallorquina, desitjant que sigueu el nostre guia i pastor per molts d'anys més.

Molt bon retorn a casa, que pugueu descansar d'aquesta marató, que han suposat per vos, aquestes dues setmanes d'estada entre nosaltres.

Bon viatge i fins sempre...

Antònia Garcia

Pluviometria

Maig de 2002

Dia 1 - 0'7 l/m²	Dia 6 - 22'7 l/m²
" 2 - 7'4 "	" 7 - 21'3 "
" 3 - 21'8 "	" 10 - 5'1 "
" 5 - 0'3 "	" 11 - 10'0 "

Total 89'3 litres m²

Apotecaries

9 Juny St. Joan	23 Juny Ariany
16 " Vilafranca	30 " Montuïri

Temps passat

10 anys enrere

Juny de 1992

Homenatge a Gabriel Gomila

Amb motiu dels 25 anys de col·laborar literàriament amb **Bona Pau**, tots els col·laboradors i repartidores, dia 12 de juny de 1992 vàrem retre homenatge a Gabriel Gomila Jaume. En el transcurs d'un sopar l'Ajuntament i **Bona Pau** li entregàrem plaques commemoratives.

25 anys enrere

Juny de 1977

Eleccions de diputats

Dia 15 de juny de 1977 a Montuïri (com a tota Espanya) se celebraren eleccions a diputats. Aquí anaren a votar 1.464 persones (el 81'3%). La inclinació del vot fou semblant a la de tota la nació. Els tres partits més votats, amb molta diferència dels altres, foren: UCD (390), PSOE (320) i US (217). No hi hagué cap casta d'incidents.

50 anys enrere

Juny de 1952

Projecte de clavegueram

Aleshores a Montuïri encara no hi havia clavegueram, però a la sessió de dia 18 de juny de 1952 l'Ajuntament va aprovar exposar al públic a efectes de reclamacions el projecte redactat per l'arquitecte Carles Garau.

100 anys enrere

Juny de 1902

Plaga de llagostes

Per aquelles dates (juny de 1902) havia aparegut una plaga de llagostes que assolava tota Mallorca. I a Montuïri, per extingir-la, l'Ajuntament, dia 24 de juny de 1902, va acordar contribuir amb la quantitat de 177'85 pessetes.

Demografia

Maig de 2002

Naixements

Dia 29 d'abril.- Bartomeu Verger Roig, fill de Maties i d'Antònia.

Dia 4 de maig.- Zoe Cardell Hernàndez, fill de Francesc i de Maria Begoña.

Dia 28.- Josep Bauzá Pocoví, fill de Josep i de Maria Antònia.

Dia 29.- Aina Mestre Arbona, filla de Miquel i de Marita.

Defuncions

Dia 1.- Margalida Gomila Miralles (de Can Gelat), casada de 79 anys.

Dia 1.- Antoni Samaniego Martínez, viudo de 88 anys.

Dia 5.- Gabriel Mayol Veny "Matxó", casat de 80 anys.

Dia 9.- Catalina Gomila Cerdà "Rubina", viuda de 91 anys.

Dia 14.- Antònia Mequida Sastre "Cotona", viuda de 90 anys.

Dia 20.- Toninaina Pocoví Mayol "Serena", viuda de 86 anys.

Dia 28.- Mariano Verdera Juan "Mariano", viudo de 77 anys.

Dia 31.- Joan Bauzá Moll "Pelut", viudo de 93 anys.

Matrimonis

Dia 4.- Bartomeu Burguera Salvà amb Eloïna Ribas Cerdà.

Noces d'or

25 Juny 1952

Bernat Marimon Pizà "Povora" amb Joana Aina Ferrando Martorell "Gall"

Noces d'argent

18 Juny 1977

Gaspar Socias Mora "Vermell" amb Jerònica Fiol Garau "Prats".

19 Juny 1977

Rafel Miralles Sastre "Cosça" amb Margalida Martorell Mascaró.

24 Juny 1977

Joan Fontirroig Clar "Mestret" amb Catalina Moll Ribas "des Forn".

Joan Ribot Florit "Petrer" amb Joana Nicolau Cerdà "Baca".

Pep Toni Gomila Miralles "Gelat" amb Joana Maria Marquès Torrens (de Ciutat).

Glosa

Es comptes de s'obra

D'aquest mes vos contaré
lo que hem va dir una veïnada:
"Trob que fas molt mala cara
des que s'obra has començada:
Que no ho has agafat bé?"

Sa contesta que vaig fer:
"Si pel cas t'he de mester,
per ventura t'ho diré;
per estar-ne tu endarrer,
jo encara no l'he pagada".

Tot d'una en 'ver-la acabada
es compte et demanaré;
es deure a mi no em va bé;
si véns, t'ho recordaré,
lo que hem fet, si ho mires bé,
mos ho diràs, si t'agrada.

AMADOR FONT

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

Ctra. Montuïri a Porreres, Km.1 • Tel. 971 646 695 • Fax 971 161 503

MONTUÏRI

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

CENTRE COORDINADOR

Biblioteca Municipal de Montuïri

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

X Concurs de Conte Curt Sant Bartomeu.

Melcion Nicolau.- *Escrips d'un pagès.*

Miquel Martorell; Rafel Cortès.- *Les tecnologies de la informació a la classe de matemàtiques.*

Maria Josep Mulet.- *Fotografia a Mallorca: 1839-1936.*

Josep Mascaró Passarius.- *La toponímia i cartografia antigues a les Illes Balears.*

Miquel Ferrà i Martorell.- *La cuina de la Revolució Francesa i les Illes Balears.*

Richard Waterstone.- *Índia.*

Ana Maria Guash.- *El arte último del siglo XX: Del posminimalismo a lo multicultural.*

Ana Garralón.- *Historia portátil de la literatura infantil.*

Teresa Duran.- *Quinzemons: Recull de contes interculturals per a l'escola.*

Susanna Tamaro.- *Respon-me.*

Rafael Vallbona.- *La balada de J.K.*

Shauna Singh.- *Lo que el cuerpo recuerda.*

¡Yeats ha muerto!

Pinckney Benedict.- *El cementiri de cotxes.*

Mercè Foradada.- *En el prestatge.*

Frank Banton.- *Poemes (1987-1996): Una antologia.*

Sebastià Perelló.- *Exercicis de desaparició.*

Josep A. Grimalt.- *Història d'una dama i un lloro.*

Jaume Pomar.- *En Josep J., xueta.*

Rosa Planas.- *Abraham Savasorda.*

Josep Melià.- *Pensament.*

Josep Melià.- *Creació literària.*

VIDEOS

Chocolat

Enemigo a las puertas

60 segundos

Yo, yo mismo e Irene

Shrek

La Sirenita 2: Regreso al mar

Les tres bessones: Els set samurais

A la Biblioteca hi podeu trobar també:

- Revistes, premsa, videos, compacts...
- Servei de préstec.
- Préstec interbibliotecari.
- Servei de fotocopiadora.

HORARI

De dilluns a divendres:	de les 17 a les 20 h.
Dissabtes:	de les 10 a les 13 h.

Consell de Mallorca